

Дзітмары і Мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУНЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

Год выд. 32-і
№ 51 (1792)
25 чэрвеня 1963 г.
АУТОРАК
Цэна 4 кп.

ГАЛОУНАЯ ЗАДАЧА ІДЭІНА-ВЫХАВАЎЧАЙ РАБОТЫ ПАРТЫЎ У СУЧАСНЫХ УМОВАХ — ІДЭАЛАГІЧНА ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ АЖЫЦЦЯЎЛЕННЕ ПРАГРАМЫ КПСС, СТВАРЭННЕ МАТЭРЫЯЛЬНА-ТЭХНІЧНАЙ БАЗЫ КАМУНІЗМА, ФАРМІРАВАННЕ КАМУНІСТЫЧНЫХ ГРАМАДСКІХ АДНОСІН, ВЫХАВАННЕ НОВАГА ЧАЛАВЕКА; ПАВЫШАЦЬ ПАЛІТЫЧНУЮ ПІЛЬНАСЦЬ, ВЕСЦІ РАЗГОРНУТАЕ НАСТУПЛЕННЕ СУПРАЦЬ ІМПЕРЫЯЛІСТЫЧНАЙ ІДЭАЛОГІ, СУПРАЦЬ ПЕРАЖЫТКАЎ МІНУЛАГА У СВЯДОМАСЦІ ЛЮДЗЕЙ.

[3 Паставы Пленума ЦК КПСС «Аб чарговых задках ідэалагічнай работы партыі»]

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ АБ ПЛЕНУМЕ ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫЎ САВЕЦКАГА САЮЗА

21 чэрвеня 1963 года на Пленуме Цэнтральнага Камітэта КПСС працягвалася абмеркаванне даклада сакратара ЦК КПСС тав. Л. Ф. Ільчова «Чарговыя задцы ідэалагічнай работы партыі».

На ранішнім пасяджэнні выступілі таварышы: П. А. Сацюкаў (галоўны рэдактар газеты «Правда»), К. А. Федзін (першы сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў СССР), В. В. Грышын (старшыня ВЦСПС), М. К. Чаркасаў (народны артыст СССР).

На Пленуме ЦК КПСС выступілі сакратары ЦК КПСС тт. М. А. Суслэй, Б. М. Панамароў, Ю. В. Андронаў і выклілі сутнасць рознагалоссяў паміж ЦК Кампартыі Кітая, з аднаго боку, і Камуністычнай партыяй Саветаў Саюза і іншымі брацкімі партыямі — з другога, ЦК КПСС павінен быў зрабіць такім чынам у сувязі з тым, што кіраўніцтва КПК не прытрымліваўся дасягнутай згоды аб спыненні адкрытай палемікі, апублікаваўшы сваё пісьмо ад 14 чэрвеня г. г.

Члены ЦК, кандыдаты ў члены ЦК, члены Цэнтральнага Рэвізійнага Камісіі, усе ўдзельнікі Пленума азнаёміліся з раздзелным ім пісьмом ЦК Кампартыі Кітая ад 14 чэрвеня г. г.

З вялікай яркай прамогай выступіў член сустрэчы ўдзельнікам Пленума Першы сакратар ЦК КПСС таварыш М. С. Хрушчоў.

На вярнішнім пасяджэнні Пленум ЦК КПСС аднагалосна прыняў паставу па дакладу сакратара ЦК КПСС тав. Л. Ф. Ільчова «Чарговыя задцы ідэалагічнай работы партыі».

Пленум таксама аднагалосна прыняў паставу «Аб мяючай адбыцця сустрэчы прадстаўнікоў ЦК КПСС з прадстаўніком ЦК КПК».

Пленум ЦК КПСС разгледзеў арганізацыйныя пытанні. Пленум ЦК КПСС выбраў: — сакратаром ЦК КПСС тав. Л. І. Брэжнева; — сакратаром ЦК КПСС тав. М. В. Падгорнага.

Пленум прыняў прапанову ЦК КП Казахстана і вывёў з саставу членаў ЦК КПСС тав. Даўленова С. як скампрамаванага сябе непрыстойным паводзінам. Пленум вывёў з саставу кандыдатаў у члены ЦК КПСС тав. Варанцова С. за страту палітычнай пільнасці і непрыстойныя ўчынкі. Пленум ЦК КПСС закончыў работу.

АДКРЫЎСЯ СУСВЕТНЫ КАНГРЭС ЖАНЧЫН

24 чэрвеня ў Маскве ў Крамлёўсім Палацы з'ясаў пачаў работу Сусветны кангрэс жанчын.

Ад імя Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын кангрэс адрыла віце-старшыню федэрацыі, старшыню Камітэта савецкіх жанчын Н. В. Папова.

Бурнымі апладысмантамі віталі прысутныя лётчыца-касманаўтаў СССР, Героіні Саветаў Саюза — дэлегатку кангрэса Валіціну Церашкова, а таксама Валерыя Быкоўскага.

Удзельніцы Сусветнага форуму жанчын выбралі прэзідыум кангрэса і разгледзелі праграмунае пытанні.

З прынятай прамай Федэрацыі жанчын звярнуўся старшыня выданка Масасавета В. Ф. Промыслаў.

З дакладам «Міжнародная дэмакратычная федэрацыя жанчын у барацьбе за мір, нацыянальную незалежнасць, правы жанчын і ішчасце дзяцей» выступіла старшыня Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын Эжэні Катон.

ПРЭЗІДЫУМ ВЯРХОУНАГА САВЕТА СССР ПАСТАНАВІЎ...

За ажыццяўленне працяглага паліту ў космасе на караблях-спадарожніках «Усход-5» і «Усход-6» Узказані Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 22 чэрвеня прысвоена званне ГЕРОЯЎ САВЕЦКАГА САЮЗА з уручэннем ордэна Леніна і медалі «ЗАЛАТАЯ ЗОРКА» лётчыку-касманаўту тав. БЫКОЎСКАМУ ВАЛЕРЬЮ ФЕДАРАВІЧУ і першай у свеце жанчыне лётчыку-касманаўту тав. ЦЕРАШКОВАЙ ВАЛІЦІНЕ УЛАДЗІМІРАўНЕ. У горадзе Маскве будзе устаноўлены бронзавы бюст героя — лётчыка-касманаўта Валіціны Церашковай.

Указані Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР за ажыццяўленне працяглага касмічнага паліту на караблях-спадарожніках «Усход-5» і «Усход-6» прысвоена званне «ЛЕТЧЫК-КАСМАНАЎТ СССР» грамадзянам Саветаў Саюза тав. БЫКОЎСКАМУ ВАЛЕРЬЮ ФЕДАРАВІЧУ і тав. ЦЕРАШКОВАЙ ВАЛІЦІНЕ УЛАДЗІМІРАўНЕ.

АБ ЧАРГОВЫХ ЗАДАЧАХ ІДЭАЛАГІЧНАЙ РАБОТЫ ПАРТЫЎ

Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС з задавальненнем адзначае, што, ажыццяўляючы рашанні XXII з'езда, Праграму КПСС, савецкі народ дабіў буйных поспехаў ва ўсіх галінах матэрыяльнай вытворчасці, грамадскага і духоўнага жыцця.

Галоўны вынік дзейнасці партыі заключаецца ў тым, што за гады Саветскай улады сацыялізм у нашай краіне перамог поўнасьцю і канчаткова, выхоўваецца чалавек камуністычных ідэалаў і высокіх маральных прычынаў, светлагляд мільянаў людзей перамяніўся ў гісторыі фарміруецца на навуковай аснове марксісма-ленінізма; савецкі народ мае цяпер канкрэтны навукова абгрунтаваны план пабудовы камунізма.

Гэты вынік знамянае сапраўдную перамогу марксісма-ленінізма — вернага і надзейнага кампаса ў гістарычнай барацьбе працоўнага чалавечтва супраць капіталістычнага рабства, за перамогу камуністычных ідэалаў.

Кіруючыся марксісма-ленінісцым вучэннем, народы нашай краіны здолелі не толькі ўзяць у свае рукі, адстаць завабываць сацыялістычнай рэвалюцыі, пераадолець спадарожную адстакасць, але і за найбольшыя гістарычныя тэрміны даказаць бяспрычыннасць перавагі сацыялізма перад капіталізмам у рашаючай сферы жыцця грамадства — перад капіталізмам у рашаючай сферы жыцця грамадства — у сферы матэрыяльнай вытворчасці. Цяпер ужо недалёкі той час, калі СССР пераўтварыцца ў сацыялістычнае прамысловыя прадукцыі на душу насельніцтва.

Рашаючыя поспехі саветаўнага народа ў камуністычным будаўніцтве дасягнілі ўсіх народаў сацыялістычных краін стварылі якаясь новую расстанючку класавых сіл на сусветнай арэне, калі імперыялізм ужо не можа сакрушыць сацыялізм ваенным шляхам і калі ён церпіць адно паражэнне за другім у эканамічным спаборніцтве дзюво сістэм.

Цяпер кіруючыя колы імперыялістычных краін, не адмаўляючы ад новых форм барацьбы супраць сацыялізма, робяць галоўную ставку на ідэалагічныя дзюверсі ў адносінах да сацыялістычных дзяржаваў, на ашалеўны антыкамунізм. Пад флагам антыкамунізму імперыялісты праводзяць эканамічную і палітычную дыскрымінацыю краін сацыялістычнай сістэмы, ліхаманкава раздуваюць гонку ўзбраенняў.

Усімі сродкамі яны спрабуюць перанесці «вайну ідэй» у сацыялістычныя краіны. Пад прыкрыццём лозунга мірнага суіснавання ідэалагіі яны спрабуюць працягнуць у наша грамадства фальшывыя канцэпцыі «беспартыйнасці» масаў, «абсалютнай свабоды творчасці», бездзейнасці і аяльтычнасці, «канфлікту пакаленняў», разбэшчэння ідэіна-ўстойлівых людзей.

Прапаганды мірнага суіснавання ідэалагіі з'яўляецца здрадай марксісма-ленінізму, справе рабочых і сялян.

Чым больш узрасце эканамічная і палітычная магутнасць сацыялістычных краін, чым глыбей крызіс сусветнага капіталізму, чым мацней абвастаецца класавая барацьба на сусветнай арэне, тым больш узрасце роля марксісма-ленінісцкіх ідэй у згуртаванні і мабілізацыі мас на барацьбу за камунізм.

КПСС лічыць сваім найбольшым абавязкам перад савецкім народам, сваім ітарналіянальным абавязкам перад працоўнымі ўсімі ўсёмі сродкамі перамагчы імперыялістычны бар'ябэ з чалавечаневяліччай імперыялістычнай ідэалагіі, ахоўваць працоўных ад не глыворнага ўплыву, лічць больш актыўна далучаць масы да вялікіх ідэй камунізма, пастаянна класіфікаваць аб чыстасце марксісма-ленініскага вучэння, яго развіцці і ўзбагачэнні.

КПСС сумесна з брацкімі марксісма-ленінісцкімі партыямі распрацаваны важнейшыя праблемы сусветнага вызваленчага руху, разгорнута рашучая барацьба супраць буржуазнай ідэалагіі, а таксама супраць рэвізіянства, дагматызму і сектанцтва.

Распрацоўка вялікага плана пабудовы камунізма ў СССР і стварэнне ўмоў для ажыццяўлення яго былі падрыхтаваны ўсім папарэднім развіццём саветаўнага грамадства, асабліва буйнейшымі сацыяльна-эканамічнымі мерапрыемствамі, здзейсненымі партыяй за апошніе дзесяцігоддзе. Развіццём на сваім XX з'ездзе культ асобы І. В. Сталіна і адкінуўшы яго, партыя скончыла з парушэннямі ленінісцкіх норм партыйнага і дзяржаўнага жыцця, суб'ектыўна і дагматызмам у эканамічных, палітычных і ідэалагіі, адкрыла шырокі прастор ініцыятыве і актыўнасці народных мас.

Мінулае дзесяцігоддзе азнаменавалася выдатнымі дасягненнямі саветаўнага народа ў развіцці прамысловасці і сельскай гаспадаркі, глыбокімі рэвалюцыйнымі пераўтварэннямі ў кіраўніцтве ўсімі галінамі эканамікі, творчай распрацоўкай карэністых праблем будаўніцтва камунізма, шматграннай дзейнасцю партыі па камуністычнаму выхаванню працоўных, якіх больш умацаваліся адзінства саветаўнага грамадства, саюз рабочых і сялян, дружбы народаў СССР; новага рэзультату дасягнула сацыялістычная дэмакратыя. Вялікія поспехі атрымала актывізацыя і глывая леныскага знешняга палітычнага нашай дзяржавы — палітыка міру і дружбы паміж народамі. У мінулае дзесяцігоддзе стала асабліва творчай і плённай творчычнай дзейнасцю партыі. Найбольш поўнае ўвасабленне яна набыла ў рашэнні XXII з'езда і Праграмы КПСС.

Ажыццяўляючы навуковае кіраўніцтва развіццём грамадства, партыя на ўсіх этапах сваёй дзейнасці ўдзяляла і ўдзяляе неаслабную ўвагу творчому прымяненню і развіццю марксісма-ленінізма, ідэалагічнай рабоце, пастаянна прыводзіць змест, формы і метады кіраўніцтва ідэіна-выхаваўчай работай у адпаведнасць з сацыяльна-эканамічнымі змяненнямі ў жыцці грамадства, стваральнымі задачкамі саветаўнага народа.

Партыя вядзе актыўнае наступленне на ўсіх франтах камуністычнага будаўніцтва. Ідэалагічны фронт — адзін з важнейшых у барацьбе за перамогу камунізма.

Уступленне нашай партыі ў перыяд разгорнутага будаўніцтва камунізма, расшырэнне фронту рэвалюцыйнага, нацыянальна-вызваленчага руху, абвастаенне барацьбы буржуазнай і камуністычнай ідэалагіі на сусветнай арэне абумоўліваюць новы этап у ідэалагічнай рабоце партыі.

Праблема выхавання новага чалавека — грамадзяніна камуністычнага грамадства непарыўна звязана з барацьбой супраць буржуазнай ідэалагіі, з перажыткамі мінулага ў свядомасці савецкіх людзей. Пераадоленне перажыткаў мінулага — не вадача далёкай будучыні, гэтая задача, якую трэба вяршаць сёння ўсімі сродкамі, што ёсць у нашай партыі, ва ўсіх савецкіх і грамадскіх арганізацыі.

Галоўная задача ідэіна-выхаваўчай работы партыі ў сучасных умовах — ідэалагічна забяспечыць ажыццяўленне Праграмы КПСС, стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма, фарміраванне камуністычных грамадскіх адносін, выхаванне новага чалавека; павышэнне палітычнай пільнасці, весці разгорнутае наступленне супраць імперыялістычнай ідэалагіі, супраць перажыткаў мінулага ў свядомасці людзей.

Асновай выхавання мас у духу камунізма з'яўляецца неўміручы творы К. Маркса, Ф. Энгельса, У. І. Леніна. Праграма КПСС, дакументы нашай партыі. Неабходна дабаўваць, каб кожны працоўны, і ў першую чаргу кожны камуніст, за сваю маты, сфармуляваўшы ў Праграме партыі, актывна змагаўся за іх ажыццяўленне.

Для вырашэння задач камуністычнага выхавання працоўных саветаўнага грамадства мае ўсе неабходныя ўмовы. Аднак гэтыя ўмовы многімі партыйнымі, дзяржаўнымі і грамадскімі арганізацыямі выкарыстоўваюцца дзюва недастаткова.

Да гэтага часу яшчэ не пераадолены адрыў ідэалагічнай работы ад жыцця грамадства. Імненне азначаваць яе вынікі толькі па колькасці праведзеных мерапрыемстваў.

У ідэіна-палітычнай рабоце не заўсёды ўлічваюцца ўзровень падрыхтоўкі, нацыянальны і ўзроставы састаў працоўных, значныя сілы рабочых, калгаснікаў і служачых не ахопліваюцца пастаянным ідэіным ушлябам. Недадзельна правадзіцца масава-палітычная работа ў многіх сельскіх раёнах. Сур'ёзныя недахопы ёсць у выхаванні моладзі. У радзе распушкі, краўд і абласцей аслаблена работа сярод жанчын. Не пераадолены перажыткі феадалізацыі-байскіх адносін да жанчын.

Многія партыйныя, прафсаюзнаыя, камсамольскія арганізацыі не вядуць штодзённай барацьбы за тое, каб прыняты маральнага кодэкса будаўніца камунізма сталі нормай паводзін кожнага саветаўнага чалавека, слаба мабілізуюць масы на рашучае наступленне супраць перажыткаў мінулага ў свядомасці і паводзінах людзей. Дармады, хіцццы, злодзеі, спекулянты, бюракраты — гэта апошніе прыстаішча чужой нам ідэалагіі і маралі. Супраць іх неабходна

(Заканчэнне на 2-й стар.)

НАРОД СЛАВІЦЬ СВАІХ ГЕРОЯЎ

Масква, 22 чэрвеня. На здымках: 1. Урачыстая сустрэча герояў космасу на Унукаўскім аэрадроме. М. С. Хрушчоў, В. Церашкова і В. Быкоўскі адказваюць на прывітанні маскішоў. 2. Касмічная сям'я на трыбуне Маўзалеа.

МІТЫНГ НА КРАСНАЙ ПЛОШЧЫ 22 ЧЭРВЕНЯ 1963 Г.

Масква чакала гэтага дня з моманту, як толькі радыё абвясціла на ўвесь свет аб тым, што на штурм Сусвету накіраваўся новы савецкі касманаўт В. Ф. Быкоўскі, і паліце карабэль «Усход-5».

З вялікім хваляваннем усе дзюва далі і аб тым, што ў «яшчэ братаў» з'явілася «яшчэ братаў» — В. У. Церашкова — першая ў свеце жанчына-касманаўт. На карабэль «Усход-5» Валіціна Церашкова разам з Валерыем Быкоўскім зрабіла беспрыкладны касмічны палёт.

Грандыёзная касмічная эпопея паспяхова завяршылася ў тым самым дні, калі ў Крамлі праходзілі пасяджэнні Пленума Цэнтральнага Камітэта КПСС. І яго ўдзельнікі — прадстаўнікі ўсіх брацкіх рэспублік, першымі дзюваўшы аб ішчаслівым прыляценні касманаўтаў, сардэчна павіншавалі іх.

І вось настала 22 чэрвеня. Глядзі на нашу старажытную сталіцу, і адзасці, быццам яна паламала дзюва. Усюды, як у вялікае свята, чырвоныя флагаі, Усюды лозунгі, плакаты, словы прывітанняі героям-касманаўтам.

З раніцы па Ленінскім праспекце, які справядліва называюць «трасай касманаўтаў», накіраваліся машыны ў бок Унукаўскага аэрадрому.

На фасадзе новага шкільнага палітычнага аэрадрому дэпартаў партызны У. І. Леніна, М. С. Хрушчова, В. Ф. Быкоўскага, В. У. Церашковай; лозунгі са словамі прывітанняі тым, хто ўліцаў новую выдатную старонку ў айчынную навуку, у гісторыю Саветскай краіны.

На полі аэрадрому — члены і кандыдаты ў члены ЦК КПСС, ішыя ўдзельнікі Пленума Цэнтральнага Камітэта партыі, міністры СССР і РСФСР, дэпутаты Вярхоўнага Саветаў СССР, Расійскай Федэрацыі, ішыя саюзных рэспублік, маршалы Саветаў Саюза, кіраўнікі партыйных, савецкіх і грамадскіх арганізацыі.

Сустрачы пакрыццелю космасу прыбылі таварышы Л. І. Брэжнеў, Г. І. Ворынаў, А. П. Кірыленка, А. М. Касын, О. В. Куусінен, А. І. Мікалі, М. В. Падгорны, Д. С. Палінін, М. А. Суслэй, М. С. Хрушчоў, В. В. Грышын, Л. М. Яфрэмаў, К. Т. Мазураў, В. П. Міжанавадзе, Ш. Р. Рамылаў, У. В. Шчарбіц, Ю. В. Андронаў, П. Н. Дзюмічэў, Л. Ф. Ільчова, В. І. Паліакоў, Б. М. Панамароў, А. П. Рудакіаў, В. Н. Ціагоў, А. М. Шалені, намеснікі Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, намеснікі Старшыні Савета Міністраў СССР, лётчык-касманаўт Ю. А. Гагарын, Г. С. Ціагоў, В. І. Нікалаеў, П. Р. Паліакоў.

Сярод сустрапаючых Валерыя Быкоўскага і Валіціну Церашкову — нашы выдатныя вучоныя і канструктары, якія стварылі касмічны карабэль, што забяспечылі дакладную работу ўсёй складанай апаратуры, вяртанне карабэля з космасу ў задзеныя раёны Саветаўнага Саюза.

У 14 гадзін 48 мінутаў на бетонную дарожку аэрадрому паліца прымяліцца велазарная металічная ігунка.

Учюнца гукі маршу. У ланейра адзіноцтва дзюверсі, і першай бачым Валю Церашкову. Яна ў чорнай сукенцы-касмоне. Услед за ёю з'яўляецца Валерыя Быкоўскі. Яны спускаюцца па трапе і лозуца па чырвонай дыянавай дарожцы да трыбуны. Шчасце перапаўнае абодвух. Зладаным крокам яны падыходзіць да трыбуны. А ўсюды чуваць воклічы «Ура!».

Першым рапартае М. С. Хрушчоў Валерыя Быкоўскі. Увесь свет чуе яго ў гэты момант. Не толькі хваляванне, словы рапарта гаворыць Валіціна Церашкова. Абодва касманаўты гавораць аб палыховым завяршэнні працяглага сумеснага палёту, выдатным самаадчуванні, гаюнасці выка-

наць новае заданне партыі і ўрада. Гучыць Гімн Саветаўнага Саюза. Гарматы, устаноўлены на полі аэрадрому, салютуюць 21 залпам.

Мінтра Сяргеевіч па-бачкоўску абдымае і падуе Валерыя Быкоўскага і Валіціну Церашкову. Касманаўты расчулены, гавораць словы ўдзячнасці. Вось яны ўжо ў абдымакх сваякоў. Кіраўнікі партыі і ўрада сардэчна вітаюць герояў, па-сяброўску паціскаюць ім рукі.

Таварыш М. С. Хрушчоў, В. Церашкова і В. Быкоўскі спускаюцца з трыбуны і накіроўваюцца да прадстаўнікоў працоўных.

Праз шкільны павільён героі праходзіць да машыны. Ва ўвітую гірліцамі кветак машыну садзіць М. С. Хрушчоў, Валерыя Быкоўскі, Валіціна Церашкова, маці героіў і жонка Валерыя — Валіціна.

Па асфальтавых дарожках, якія патаюцца ў зялінае дрэў і кустоў, аўтамабілі выязджаюць на шасе, і зноў грываць апладысменты, чуваць прывітаньняі воклічы. Так было на ўсім 30-кіламетровым шляху, які вядзе ў сталіцу.

Калона аўтамашынаў выязджае на запольнены народам Ленінскі праспект.

Машыны ідуць па сучасным людзям калідоры. Сярод сустрапаючых маса дзюверсі. Яны рамаваюць чырвонымі флагамі, партызамі касманаўтаў.

Ліццэ бунеты кветак, калішніца транспаранты і флагаі. Светлы, прыбытыя настроі ва ўсіх сустрапаючых.

Чым бліжэй да 16 гадзін, тым больш неадрыўна глядаючыя людзі на гадзіннік. І вось загрыме «Ура», прывітаньняі воклічы. Узнімаюцца ўвесь тысячы паветраных шарыкаў, узлітаюць бунеты. Машыны з героямі накіроўваюцца да Крамля, праішоўшы трыццаць кіламетраў сярод усмешкаў і кветак.

Яны былі тут незадоўга перад сваім палётам у космас. Яны прыйшлі на Красную плошчу на некалькі мінутаў. Прайшлі для таго, каб прыбылі сіла для іллігнага зорнага рэісу. Такая ўжо традыцыя ў нашых касманаўтаў. Тут ля сцен Крамля пачыналі і заканчвалі свой ілліх славы першыя нашы зорналітчыкі.

І ніхай сёння маскоўскае неба хмурыцца, ніхай яно не прапускае скрозь шэрую тошчу воблакаў сонечныя праменні. Усё роўна прыгажуні выглядзе наша Масква, Касманаўты ішыя толькі пачыналі свой трыумфальны рэіс па магістральных горада, а ў цэнтры сталіцы намадзіраў касмічных карабэляў «Усход-5» і «Усход-6» ужо чыкалі дзюверсі тысяч людзей.

Нават прывычныя для ўрачыстасці плошчы сёння здаўляюцца той небылай шмодраці па ўсмяшках і кветках, з ішчым народ чыкае героіў сваёй зямлі.

Але і кветкі — не самае галоўнае тут сёння. Галоўнае — людзі, іх пачуцці, іх гордыя ўсмішкі.

Кураты прыйлі чатыры разы. Адначасова ў розных катках плошчы ўзніклі і пранесліся апладысменты. На трыбуне Маўзалеа паяўляюцца кіраўнікі Камуністычнай партыі і Саветаўнага ўрада.

Усё касмічнае сям'я сабралася на трыбуне. Пачаў з Валіі Церашковай і Валерыем Быкоўскім ішыя ушаноўвае сёння ўсё ікраіна, Юрый Гагарын, Герман Ціагоў, Андрый Нікалаеў, Павел Папаліч. Але першыя ўшаноўваны па праву аддуючы маскішоў Валіціны Церашковай і ле зоркаваму брату.

На трыбуну ўбегла група дзюверсі. Кветкі ад сапенкай дзюверсі, ад бунетых наварыцелю космасу ішыя ланіамаці, гэты дзюверсі, наб потым, праз гады, расказалі пра яго, лі пра залатую старонку гісторыі.

Мітынг прадстаўнікоў працоўных Масквы, прысвечаны новай

слаўнай перамозе саветаўнага народа, адрынае першы сакратар МКК КПСС Н. Г. Ягорычаў.

Ля мікрафона — Валерыя Быкоўскі, Слухай, Масква, свайго сына-маскішо. Ен звяртае да землякоў словы радасці і гордасці за сваю Радзіму, за савецкі народ. Яго сустрапаюць гарачымі апладысмантамі.

У тысячагалосым «ура» патаюць заключныя словы прамоў Валерыя Быкоўскага.

І вось ля мікрафона Валіціна Церашкова, прывітаніі і апладысменты дзюва не даюць ёй гаварыць. Некалькі мінутаў калышацца Красная плошча.

«Малышчына, Валіціна!» — панеслася да трыбуны, калі яна закончыла сваю прамоў.

Па плошчы зноў коціцца хваля апладысмантаў. Да савецкіх людзей — пакарыцелю космасу звяртаецца з прамовай Першы сакратар ЦК КПСС, Старшыня Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчоў.

Мікрафоны разнеслі за сёбы краіне абвешчаныя М. С. Хрушчоўм здравіцы ў гонар нашых героіў-касманаўтаў, у гонар вучоных, канструктараў, рабочых, якія стварылі чуда-карабэлі. А Красная плошча адгукнулася на іх буррай апладысмантаў і воклічамі: — Слава Камуністычнай партыі Саветаўнага Саюза!

— Саветаўнаму народу слава! Мітынг закончан. Ішыя сутак Зямля сачыла за палётам слаўных разведчыкаў космасу, ішыя сутак Зямля не гасіла свае маякі. І вось сёння на Краснай плошчы ў гонар г

АБ ЧАРГОВЫХ ЗАДАЧАХ ІДЭАЛАГІЧНАЙ РАБОТЫ ПАРТЫ

[Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.]

васці базілітасію барацьбу, выкарыстоўваючы ўсю магутнасць грамадскага ўздзеяння і ўсю сілу сацыяльнай арганізацыі. Некаторыя партыйныя камітэты слаба арганізуюць і правяраюць выкананне дырэктыў партыі і ўрада па пыханых камуністычнага выхавання працоўных, не асадуюць змест работы ідэалагічных устаноў, творчых саюзаў, выдавецтваў, газет, часопісаў, радыё, тэлебачання, драмы, каардытуюць іх дзейнасць, мірацца з сур'ёзнымі прамаканамі і палітыкамі ў ідэалагічнай рабоце, праўдліво б'ескапаўнасць да пытанняў марксісцка-ленінскай загартоўкі кадраў.

У апошнія гады КПСС ажыццявіла рад важных мер па фарміраванні камуністычнага светапогляду працоўных; пераадоленне перахытаў мінулага ў свядомасці і паводзінах сацыяльных людзей;

працоўнае выхаванне актыўных і свядомых будаўнікоў камунізма;

павышэнне адукацыйнага і культурнага ўзроўня; выхаванне народа ў духу сацыяльна-партыйнага і сацыялістычнага інтэрнацыяналізму; рашучая барацьба супраць антыкамунізму, усіх форм буржуазнай ідэалогіі.

Савецкі партыйны камітэт па сутнасці сваёй інтэрнацыянальнай і несумяшчальна з тэндэнцыямі да нацыянальнай абмежаванасці ў любой бы форме іх і праўдлівае. Любоў усіх народаў СССР да сваёй многанашчальнай Радзімы арганічна спалучаецца з паўднёвым навагі і брацкай дружбаю да народаў іншых сацыялістычных краін, да працоўных усяго свету.

Выхаванне сацыяльна-партыйнага, любові да нашай сацыялістычнай Радзімы, да вялікай Камуністычнай партыі Саветаў Саюза — важнейшая, першачарговая задача ідэалагічнай работы. Савецкі людзі адчуваюць патрыятычную годнасць за сваю нудую Радзіму, за сваю вялікую ленынска-партыйную. Яны глыбока ўсведамляюць: усё, што стварае ў нашай краіне, — створана іх рукамі, самаададанай працай народа, каюй вялікіх намаганняў і напружання энергіі.

Таму ў іх не могуць не выклікаць абурэння розныя абыякавасці, гульты, рачы, дармадцы, якія старанна чэрпаюць з чашы народнага багацця, нічога не даючы грамадству. Савецкі людзі не могуць зразумець тых, хто траціць годнасць сацыяльна-партыйнага, хто не заўважае гіганцкіх дасягненняў народа, гераічнага ў нашым жыцці, гатоў ачарчыць усё, што дорага працоўным, заваявана іх потам і крывёю, што складае нашу сілу і славу.

Савецкі народ, наша партыя не могуць згадзіцца з тымі, хто з кіслай грывасця сустракае пакаса светлых бакоў нашага жыцця, хто наклеівае ярлыкі «лакіроўчыка» дзельцаў літаратуры і мастацтва, якія аднадушна выклікаюць вялікую і вышародную праду працаўнікаў, гераіку і рамантыку барацьбы за новае грамадства.

Неабходна палепшыць работу партыйных арганізацый, усёй грамадскасці па выхаванні сацыяльных людзей, асабліва моладзі, на слаўных рэвалюцыйных традыцыях Камуністычнай партыі, рабочага класа і працоўнага савецкага, ў духу годнасці за вялікіх дзеяў сацыяльнага народа, гонару і годнасці грамадзян Краіны Саветаў, пастаянна гатоўнасці стаць на абарону сацыялістычнай Айчыны.

Пленум абавязвае партыйны арганізацыі ўзмацніць работу па выхаванні працоўных і духу сацыялістычнага інтэрнацыяналізму, умяоўваючы брацкую дружбаю народаў Саветаў Саюза — найважнейшую зававу сацыялізма, актыўна ствараючы ўзаемаабмежаваную культуру народаў СССР, вёсці непрымырную барацьбу супраць любых праду нацыяналізму; месніцтва, прапаведзі нацыянальнай выключнасці і адасобленасці, ідэалізацыі мінулага, усхваляння рэакцыйных традыцый і звычаяў. Нацыяналізм на сваёй прыродзе варожы сацыялізму, марксісцка-ленінскаму светапогляду, дружбе народаў, супярэчыць аб'ектыўнаму працэсу развіцця і збліжэння сацыялістычных нацый.

Узмацненне эканамічнай магутнасці і рост абароназдольнасці Саветаў Саюза, усіх сацыялістычных краін і, перш за ўсё, іх гаспадарчых поспехі, дасягненні навуцы і тэхнікі, неабходны на сіле антыкапіталістычна нацыянальна-вызваленчых рух прыгнечаных народаў, якія дабіліся выдатных перамог, поспехі міжнароднага камуністычнага руху змянілі судзісныя сілы на усветнай арэне ў карысць міру і сацыялізма, у шкору сілам імперыялізму і ваіны.

КПСС і Савецкі ўрад няўхільна і паслядоўна праводзяць ленынска-партыйную мірнага супаўнавання дыржаў, незалежна ад іх сацыяльнага ладу, палітыку міру і дружбы паміж народамі. Гэта палітыка знаходзіць сваё выражэнне, у прыватнасці, ў актыўнай барацьбе Саветаў Саюза, ішых сацыялістычных дыржаў за ўсеагульнае і поўнае раззбраенне, за забарону ядзернай зброі і яе злічэння.

Міралюбівая лінія Саветаў Саюза і ішых сацыялістычных дыржаў лагера Імперыялізму процістаўляе гонку ўзбраенняў, якае ўсё больш узмацняецца, палітыку падмуна народду, палітыку агрэсіі і міжнароднай правакацыі.

КПСС і Савецкі ўрад зыходзяць з таго, што ў сучасных умовах ваіна не з'яўляецца неміручай, што аб'яднанні намаганнямі сацыялістычных дыржаў, магутным размахам барацьбы рабочага класа, савецкага, інтэлігенцыі, усіх міралюбівых сіл ваіны можна прадухіліць. Аднак партыя і ўсё сацыяльнае не могуць не ўлічваць, што, накуль існуе Імперыялізм, застаецца і глеба для агрэсіўных ваінаў. Неабходна лчыцца з тым, што палітыка Імперыялізму можа прывесці да раззавання яго найбольш агрэсіўнымі і авантурысцкімі сіламі усветнай тэрмадзёрнай ваіны, таму ад народду патрабуецца асабліва высокая пільнасць.

Каб не быць заціснутай зніжакца, Савецкая дыржава робіць і будзе рабіць усё неабходнае для даляшняга ўмацавання абароннай магутнасці краіны, для выхавання ўсяго народа, яго доблесных Узброеных Сіл у духу адданасці сацыялістычнай Радзіме, вялікім Ідэалам камунізма. Трэба і ў далейшым усмярня павышаць тэхнічную аснашчэннасць арміі і флоту, удасканальваць ваеннае майстэрства, баявую гатоўнасць і Ідэальную загартоўку сацыяльных людзей, іх гатоўнасць у любы момант выказаць свой свяшчэнны абавязак на абароне Радзімы.

Партыйным, камсамольскім, прафсаюнным і ішым грамадскім арганізацыям трэба выхоўваць усіх сацыяльных людзей у духу любові і павагі да слаўных Узброеных Сіл Саветаў Саюза, акружыць пастаянай увагай і клопатамі сацыялістычнай Радзімы, вялікім Ідэалам камунізма, гонару і годнасці Савецкай Арміі і Ваенна-Марскага Флоту — кроўная справа ўсяго чалавечага народа.

Пленум звяртае асаблівую увагу партыйных, дыржаўных і грамадскіх арганізацый на неабходнасць павышэння палітычнай пільнасці супраць ідэалагічных дыверсій Імперыялізму, супраць яго спроб Ідэальна і маральна раззброіць сацыяльных людзей.

Трэба больш ярка і перананаўча раскрываць веліч і трыумф Ідэальна-ленынскага, грамадзянска дасягнення бурна раззаванасця сацыялізма, яго ўсё больш выдвочыня і беспаронна перавагі перад аджыўшай свай ве капіталістычнай сістэмай, якае знаходзіцца ў стане агоні і раззавання. Неабходна леш арганізаваць энцэпалітычную Інфармацыю і каардынаваць дзейнасць устаноў, якія ажыццяўляюць культурныя сувязі з зарубешчымі краінамі.

Аснову ідэалагічнай работы партыі, Саветаў, прафсаюзаў, камсамольна павіна складаць выхаванне ў кожнага сацыяльнага чалавека любові і павагі да грамадска карыснай працы.

Трэба выхоўваць у кожнага працаўніка яснае разуменне таго, што забеспячэнне вышэйшай прадукцыйнасці працы — усенародная задача, галоўная ўмова лабудовы камунізма; шырока раззавіць сацыялістычнае спаборніцтва, укараняць перадавы вопыт, акружыць гонарам і павагай гераіў працы, змагацца супраць бюракратычных адносін і творчага пачу працоўных; узняць усё сілы грамадскасці на барацьбу супраць дармадства, п'янці і гультыў.

Пленум надае важнае значэнне далейшаму раззавіццю руху за камуністычную працу, у якім арганічна спалучаюцца барацьба за высокую прадукцыйнасць працы, за авалоданне новай тэхнікай, Імкненне да ведаў, новыя адносін паміж людзьмі, усталяванне ў жыцці маральнага кодэкса будаўніка камунізма.

Усім сіламі Ідэальнага Уздзевання неабходна выхоўваць камуністычныя адносін да грамадскага багацця, вытручваючы існуючыя ў некаторых людзей погляд на грамадскую сацыялістычную ўласнасць, як на чужое, казёнае, выхоўваць Імкненне панажаць багаці Радзімы, выпускаць прадукцыйнасць працы.

Удасканальванню партыйнага і дыржаўнага кіраўніцтва сельскай гаспадаркай, прамысловасцю і будаўніцтвам, Мерапрыемствам па паліпашню кіраўніцтва ідэалагічнай дзейнасцю — лагчыны працяг гэтых глыбокіх пераўтварэнняў. Стварэнне камуністычнай эканомікі і культуры, выхаванне новага чалавека патрабуюць даляшняга ўдасканальвання арганізацыйных форм ідэалагічнай работы, творчага выкарыстання новых метадаў і сродкаў Ідэальна-палітычнага ўплыву на масы, узмацнення партыйнага кіраўніцтва ідэалагічнымі працамі.

Пленум Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Саветаў Саюза пастанаўляе:

1. Пленум ЦК КПСС пашуаіцца і аднадушна адабрае палітычную дзейнасць Праэдыума ЦК КПСС, Першага сакратара ЦК КПСС, Старшых Савета Міністраў СССР таварыша Хрушчова Мікіты Саргеевіча па далейшаму згуртаванню сіл сацыяльнага камуністычнага руху, а таксама усё канкрэтна дзейнасці і меры, ужытыя Праэдыумам ЦК КПСС, ва ўзаемаадносіннах з Цэнтральным Камітэтам Камуністычнай партыі Кітаа.

2. Пленум з адарбонем адзначае, што Праэдыум ЦК КПСС на чале з таварышам Хрушчовым М. С. паслядоўна і няўхільна ажыццяўляў і ажыццяўляе рашаны, аднадушна прынятыя на Маскоўскіх нарадах камуністычных і рабочых партыяў у 1957 і 1960 г. г.

3. Адобрэць заяву ЦК КПСС ад 18 чэрвеня гэтага года ў сувязі з лсымом ЦК КПК ад 14 чэрвеня 1963 года.

4. Даручыць Праэдыуму ЦК КПСС на маючай адбывацца сустрэчы з прадстаўнікамі ЦК КПК іравацца наступным:

1. Пленум ЦК КПСС пашуаіцца і аднадушна адабрае палітычную дзейнасць Праэдыума ЦК КПСС, Першага сакратара ЦК КПСС, Старшых Савета Міністраў СССР таварыша Хрушчова Мікіты Саргеевіча па далейшаму згуртаванню сіл сацыяльнага камуністычнага руху, а таксама усё канкрэтна дзейнасці і меры, ужытыя Праэдыумам ЦК КПСС, ва ўзаемаадносіннах з Цэнтральным Камітэтам Камуністычнай партыі Кітаа.

2. Пленум з адарбонем адзначае, што Праэдыум ЦК КПСС на чале з таварышам Хрушчовым М. С. паслядоўна і няўхільна ажыццяўляў і ажыццяўляе рашаны, аднадушна прынятыя на Маскоўскіх нарадах камуністычных і рабочых партыяў у 1957 і 1960 г. г.

мітэтах вытворчых калгасна-саўгасных упраўленняў, прамыслова-вытворчых парткома невялікіх груп штатных лектараў, якія аб'ядноўвалі б вакол себе шырокае кола ішых кваліфікаваных прапагандыстаў, якія працуюць па грамадскім асваіццю. Звярнуць увагу на выкарыстанне ў гэтай рабоце арганізацыі ўсёагульнага таварыства «Ведаў».

У сучасных умовах асабліва важнае значэнне ў камуністычным выхаванні народа маюць друк, радыё, кіно і тэлебачанне — ударныя сілы ідэалагічнага фронту.

Лчыць асноўнымі задачамі друк, радыё, кіно і тэлебачанні: фарміраванне ў сацыяльных людзей марксісцка-ленінскага светапогляду і камуністычнай маралі; сістэматычнае і глыбокае асвятленне работы партыі і ўсяго сацыяльнага народа па выхаванню народнагаспадарчых планаў, павышэнню прадукцыйнасці працы, паліпашню партыйнага кіраўніцтва вытворчасцю, праблем культурынага будаўніцтва; раззортванне вострай і прыціповай крытыкі і самакрытыкі, накіраванай супраць коснасці, бюракратызму, марнатраўства, дармадства і ішых антыграмадскіх з'яў, шырокае распаўсюджванне станаючых прыкладаў.

Прызначаць мэтазгодным ажыццяўляць меры, якія забеспячвалі б магчымасць дастаткова поўнага асвятлення пытанняў гаспадарка і культурынага будаўніцтва ў выдчых цэнтральных выдвечтваў; арганізаваць сетку цэнтральных і мясцовых выдвечтваў, маючы на ўвазе ліквідацыю ведамаснасці і месніцтва ў выданы кніг, стварэнне буйных спецыялізаваных выдвечтваў.

Пленум ЦК КПСС падкрэслівае, што ў выхаванні новага чалавека, у фарміраванні камуністычнай культуры велзарнае значэнне мае далейшае раззавіцц літаратуры і мастацтва.

Пленум гарача адабрае ідэі і палажэнні, сфармуляваныя ў выступленнях таварыша М. С. Хрушчова на сустрэчах з творчымі работнікамі, якія выражаюць ленынскі курс нашай партыі ў галіне літаратуры і мастацтва, клопаты партыі аб іх далейшым росквіце.

Падтрымваючы ўсё сапраўды каштоўнае, што адлюстроўвае Імкненне мастаца раскрыць і ў яркіх вобразах паказаць грамадзянскі дасягненні эпохі будаўніцтва камунізма, веліч ідэальна-ленынскага чалавека, партыя будзе і ў далейшым вёсці беспароннае барацьбу супраць любых Ідэальных хістанняў, прапаведзі мірнага супаўнавання Ідэальна, супраць фармалістычнага труктавання, шэрэці і раменнасці ў мастацкай творчасці, за партыйнасць і народнасць сацыяльнага мастацтва — мастацтва сацыялістычнага рэалізму.

Пленум абавязвае ЦК кампартый саюзных рэспублік, краінаў, абкомаў, гаркомаў партыі актывізаваць Ідэальна-выхавальную работу ў творчых арганізацыях, выхоўваць кожнага мастака стойкім Ідэальным амаганам за камунізм, усведамляючы сваю адказнасць перад народам, усмярня садзейнічаць умяцаванню сувязі дзельцаў мастацтва з жыццём народа, з практычнай камуністычнага будаўніцтва. Лчыць важна задачай дзельцаў літаратуры і мастацтва стварэнне яркіх твораў для дзельцаў і юнацтва.

Трэба ўдзяляць першарадовую увагу агульнаадукацыйнай падрыхтоўцы дзельцаў і дарослага насельніцтва: расшыраць адукацыйную і адукацыйна-адукацыйную, захавачь заняткі ў ішых універсітэтах культуры, пашыраць навукова-тэхнічныя веда.

Пленум адзначае, што работа, праведзеная ў адпаведнасці з Законам аб умяцаванні сувязі школы з жыццём і аб далейшым раззавіцці сістэмы народнай адукацыі ў СССР, ужэ да

У перыяд разгорнутага будаўніцтва камунізма ўзрастае кіруючая роля партыі, павышаецца яе адказнасць за камуністычнае выхаванне ўсіх сацыяльных людзей.

Партыйныя камітэты і партарганізацыі павіны глыбока ўважліва і змест Ідэальна-выхавальнай і культурына-асветнай работы на ўсіх прамысловых прадпрыемствах, у калгасах і саўгасах, у дзейнасці творчых арганізацый, устаноў навуцы, народнай асветы, культуры, забеспячэнне адзіства арганізацыйна і Ідэальна-асветнай работы. Неабходна ўдасканальваць арганізацыйны метады і формы партыйнага кіраўніцтва ідэалагічнай дзейнасцю.

Для карэнага паліпашня ідэалагічнай работы патрабуецца, каб вытанымі камуністычнага выхавання людзей, Ідэальна-асветнай і культурына-асветнай работы ўсё партыйныя органы зліку даверу. Пленум звяртае асаблівую увагу на павышэнне ролі і адказнасці лярчых партыйных арганізацый за ажыццяўленне Праграмы і Статута КПСС, за камуністычнае выхаванне людзей, за ажыццяўленне прынцыпаў маральнага кодэкса, павышэнне працоўнай і палітычнай актыўнасці кожнага сацыяльнага чалавека.

Пленум асуджае кампалеіскі і дэкаратыўны, канцылярска-бюракратычны стыль у Ідэальна-асветнай рабоце асобных партыйных камітэтаў. Неабходна настойліва раззавіць ленынскі стыль у Ідэальна-асветнай дзейнасці, які злучае ў сабе высокую прынятоўнасць, камуністычную Ідэальнасць, непрымырмасць да варожай Ідэальна, творчае прымяненне і раззавіцц рэвалюцыйнай тэорыі, адзіства тэорыі і практыкі, перакананне мас і Іх арганізацыю на вырашэнне надзвычайных задач камуністычнага будаўніцтва. Пленум ЦК КПСС патрабуе ад усіх кіруючых работнікаў пастаяннага асабістага ўдзелу ў Ідэальна-асветнай рабоце.

Пленум абавязвае партыйныя, прафсаюнным, камсамольскія і ішныя грамадскія арганізацыі больш актыўна выкарыстоўваць у Ідэальна-асветнай рабоце крытыку і самакрытыку як магутны сродак выхавання кожнага асобы і каллектыву ў цэлым у духу камуністычнай Ідэальнасці і этыкі.

У сучасных умовах яшчэ больш узрастаюць патрабаванні да работнікаў усіх установаў Ідэальна-асветнага фронту. Паспех справы вырашаюць кадры, якія Ідэальна ведаюць марксісцка-ленынскае тэорыю, добра разабраюцца ў эканоміцы прамысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці, у праблемах культурынага будаўніцтва, энергетыкі і здольныя арганізатары мас.

Пленум надае важнае значэнне ўдзелу ў Ідэальна-асветнай рабоце Інтэлігенцыі: настаўнікаў, выкладчыкаў, Інкныерна-тэхнічных і навуковых работнікаў, аграіамаў, урачоў, дзельцаў літаратуры, мастацтва, друк. Партыя заклікае сацыяльную Інтэлігенцыю яшчэ больш актыўна панажаць духоўныя багаці сацыяльнага грамадства, дапамагаць партыі фарміраваць камуністычны светапогляд народа.

Пленум прапанавае партыйным камітэтам і ў далейшым усмярня падтрымліваць творчую актыўнасць і Ініцыятыву грамадскасці ў вырашэнні задач камуністычнага выхавання сацыяльных людзей. Пленум падкрэслівае, што ўсё ўзрастаючы размах грамадскіх асноў не павінен вёсці да аслаблення партыйнага кіраўніцтва арганізацыйна грамадскасці, а, наадварот, патрабуе ўзмацнення гэтага кіраўніцтва, пастаяннай увагі партыйных арганізацый да ўсіх форм грамадскай Ініцыятывы ў Ідэальна-асветнай рабоце.

Пленум надае асаблівае значэнне паліпашню Ідэальна-выхавальнай рабоце срод моладзі, павышэнню ролі ўсёагульнага Ленынскага Камуністычнага Саюза Моладзі ў вырашэнні гэтай важнейшай задачы. Неабходна прывіваць моладзі глыбокую павагу да працы як крыніцы ўсіх матэрыяльных і духоўных багаццяў грамадства, разуменне таго, што свяшчэнным абавязкам кожнага, хто чэрпае з агульнай чапы матэрыяльных і культурных дабраў, з'яўляецца актыўны ўдзел у папаўненні гэтай чапы, каб яна магла ва ўсё большай ступені задавальняць патрэбнасці Ішчэпаўнага і будучых пакаленняў сацыяльных людзей.

Трэба выхоўваць кожнага маладога чалавека стойкім і мужным барацьбітом за камунізм, руплівым гаспадаром краіны, глыбока паважалючым усё, што заваявана і створана старэйшымі пакаленнямі, сваёй працай панажаючым багаці, гонар і славу Радзімы.

Пленум абавязвае партыйныя камітэты ўзмацніць кіраўніцтва камсамольскім арганізацыям, павышаць іх актыўнасць і Ініцыятыву ў камуністычным выхаванні сацыяльнай моладзі.

Пленум лчыць важнай задачай далейшае павышэнне ролі прафсаюнаў у выхаванні працоўных, Ідэальна-выхавальную работу прафсаюнаў неабходна будаваць у непарыўнай сувязі з барацьбай за выкананне народнагаспадарчых планаў, за павышэнне прадукцыйнасці працы, з канкрэтнымі ўмовамі вытворчасці і жыцця рабочых і служачых, з задачамі росту Іх культурынага і тэхнічнага ўзроўня, далейшага ўплывання працоўных у кіраванне справамі грамадства. Важнай задачай прафсаюнаў з'яўляецца далейшае ўзмацненне культурына-асветнай работы. Прафсаюны павіны паліпашня кіраўніцтва дзейнасцю клубуў, чыровых куткоў, бібліятэк, усмярня раззавіць фізічную культуру і спорт.

У сучасных умовах, калі Саветы дэпутатаў працоўных сталі ўсеахопліваючай арганізацыяй народа, трэба паставіць справу так, каб Саветы, абнаўрачыся на шматлікіх камісіях, а гансама самадзейных арганізацый працоўных, штодня праводзілі выхавальную, культурына-асветную работу ў кожным горадзе, пасёлку, вёсцы, у кожным доме. Пленум абавязвае выкарыстаць камітэты Саветаў накіраваць намаганні на далейшае раззавіцц ўсіх ачагоў культуры, раззавіць задавальненне культурных і бытовых запатрабаванняў працоўных як свай важнейшы абавязак.

Пленум лчыць неабходным рашуча палепшыць Ідэальна-асветную работу ў вёсцы і абавязвае ЦК кампартый саюзных рэспублік, партыйныя камітэты, міністэрствы і ведамствы, гаспадарскія арганізацыі прыняць меры да ўмацавання сельска-Ідэальна-асветнай устаноў кваліфікаванымі кадрамі, павысці адказнасць сельскіх партыйных і камсамольскіх арганізацый, кіраўнікоў калгасаў і саўгасаў за стан і работу культурына-асветных устаноў, за рост палітычнага, агульнаадукацыйнага і прафесіянальнага ўзроўня рабочых саўгасаў і калгаснікаў, асабліва моладзі. Пленум абавязвае ЦК кампартый саюзных рэспублік, прамысловыя і абкомаў, гаркомаў, райкомаў партыі і прамыслова-вытворчыя партыі усмярня расшыраць сувязі каллектываў прамысловых прадпрыемстваў з каллектывамі калгасаў і саўгасаў, узмацніць дапамогу вёсцы з боку гарадскіх устаноў культуры.

З мэтай далейшага ўмацавання і раззавіцця матэрыяльнай базы Ідэальна-асветнай работы дурчыць Дыржаўна СССР, ВСНК разам з Саветам Міністраў саюзных рэспублік, распрацаваць план культурынага будаўніцтва на 1964—1970 гады, які б прадугледжваў раззавіцц у комплексе ўсіх матэрыяльна-тэхнічных сродкаў і падрыхтоўку кадраў народнай асветы, культуры і ішых галін Ідэальна-асветнай работы, правільнае тэрытарыяльнае размяшчэнне навуковых устаноў і устаноў культуры.

Пленум ЦК КПСС выказвае цвёрдую ўпэўненнасць, што ўсе партыйныя арганізацыі, усё работнікі Ідэальна-асветнага фронту, выконваючы Праграму КПСС, рэашэнні XXII з'езда і гэтага Пленума, даб'юцца карэнага паліпашня Ідэальна-асветнай работы, яшчэ вышэй узровень творчучую актыўнасць народа ў Ідэальна-асветнай рабоце будаўніцтва камунізма ў нашай краіне, далейшых перамог вялікага марксісцка-ленынскага камунізма.

Перад партыяй, перад усім сацыяльным народам стаіць велічэйшая задача камуністычнага будаўніцтва.

У рэвалюцыйнай энергіі працоўных партыя бачыць магутную і невичорную крыніцу пераўтварэння свай і яма больш важнай задачай партыйных арганізацый, чым раззавіць рэвалюцыйнага духу народа, раскрыць шырокую прастору для творчасці мас ва ўсіх галінах жыцця, непрымырмая барацьба супраць усіхнага кансерватызму і застою, абывальскага раўнадушна, супраць раззаванай буржуазнай Ідэальна і маралі.

Пленум ЦК КПСС выказвае цвёрдую ўпэўненнасць, што ўсе партыйныя арганізацыі, усё работнікі Ідэальна-асветнага фронту, выконваючы Праграму КПСС, рэашэнні XXII з'езда і гэтага Пленума, даб'юцца карэнага паліпашня Ідэальна-асветнай работы, яшчэ вышэй узровень творчучую актыўнасць народа ў Ідэальна-асветнай рабоце будаўніцтва камунізма ў нашай краіне, далейшых перамог вялікага марксісцка-ленынскага камунізма.

ЦК КПСС зыходзіць і ў далейшым будзе зыходзіць з таго, казвае надзею, што ЦК КПК будзе са свайго боку не слабенні адкрытай палемікі.

Выкладзі і адстоўваць на перагаворы называю КПСС на галоўных прынцыповых пытаннях савецкага камуністычнага і рабочага руху, а таксама растлумачаць пазіцыю КПСС на карэных пытаннях камуністычнага будаўніцтва СССР, па камуністычным партыям.

ла вялікі станаючы вынік. Палешылася працоўнае выхаванне навучанцаў, узмацнілася Імкненне моладзі да авалодання вытворчымі навыкамі, зроблен вялікі крок у справе набліжэння школы да жыцця.

Разам з тым усё яшчэ не пераадолены сур'ёзныя недахопы ў пастаянна-вытворчага навучанца і прафесіянальнай падрыхтоўкі навучанцаў; некаторыя гаспадарчыя, партыйныя і сацыяльны арганізацыі, органы народнай асветы безадказна адносяцца да гэтай важнай справы, у выніку чаго вытворчае навучанне перадае ператварэцца ў бескарысную трату часу.

Пленум лчыць няправільнымі спробы некаторых работнікаў народнай асветы абмежаваць задаму школы толькі навучаннем, спучна раззавіць арганічнае адзіства працы навучанца і выхавання. Пленум звяртае ўвагу на сур'ёзнае адставанне педагогічнай навуцы ў распрацоўцы праблем навучанца і камуністычнага выхавання навучанцаў.

Абавязвае ЦК кампартый саюзных рэспублік, краінаў і абласных камітэтаў партыі, органы народнай асветы забеспячэнне паслядоўнае і поўнае выкананне Законаў аб умяцаванні сувязі школы з жыццём, прывесці навучанне ў адпаведнасць з сучасным навукова-тэхнічным дасягненнямі, палепшыць антырэлігійнае і эстэтычнае выхаванне дзельцаў, ліквідаваць перагучу навучанцаў і даб'юцца павышэння якасці Іх ведаў, спынення адысву вучняў са школы. Запатрабаваць ад партыйных і гаспадарчых арганізацый, органаў народнай асветы карэнага паліпашня вытворчага навучанца.

Пленум падкрэслівае, што вернай апарой партыі ў барацьбе за ўдзельнае выхаванне народа, яе самым блізкім памочнікам у выхаванні новага чалавека з'яўляецца народны настаўнік. Адсутнасць у радзе масе насячэння клопатаў аб наставніку, яго Ідэальна-асветнай і прафесіянальнай росце, матэрыяльна-бытавым ўмацаванні, недаацэнка высокай грамадскай ролі настаўніка несумяшчальныя з палітыкай партыі.

НАРОД СЛАВИЦЬ СВАІХ ГЕРОЯЎ

МІТЫНГ НА КРАСНАЙ ПЛОШЧЫ 22 ЧЭРВЕНЯ 1963 ГОДА

Прамова таварыша М. С. ХРУШЧОВА Прамова таварыша В. Ф. БЫКОУСКАГА

Дарагі таварышы! Дарагі масквіці і госці нашай сталіцы!

Усе, хто чуе ў гэты час Красную плошчу! Родныя нашы героі «Чайка» і «Ястраб», Валентіна Церашкова і Валерыя Быкоўскі!

Сёння, таварышы, вялікі і радасны дзень, вялікае свята перамогі савецкай навукі, тэхнікі, думкі, працы і гераізму! Мы гора чына павіншавалі нашых новых слаўных герояў космасу Валентіну Уладзіміраўну Церашкову і Валерыю Федаравічу Быкоўскага.

Гэта нашы дзеці, дзеці савецкага народа, выдатныя прадстаўнікі яго маладога пакалення. Гэта людзі нашай камуністычнай загартоўкі. Усе мы ганарымся, што такія, як яны, паявуць наперад і наперад да поўнай перамогі камунізму чырвоны рэвалюцыйны сцяг, які ўзняў у дні Вялікай Кастрычніка іх бацькі і маці, старэйшыя браты і сёстры.

Давольце мне ад імя Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыума Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў, ад імя масквіцян і ўсяго савецкага народа гора і сардэчна павіншаваць герояў-касманautaў Валерыю Федаравічу Быкоўскага і Валентіну Уладзіміраўну Церашкову з бліскучым выкананнем задання партыі і ўрада і шчаслівым вяртаннем з космасу на родную нашу зямлю.

Ваш подзвіг, дарагі Валерыя Федаравіч і Валентіна Уладзіміраўна, увоўдзе ў іх, будзе служыць для савецкіх людзей нягаснучым прыкладам мужнасці і адвагі ў барацьбе за дасягненне пастаўленай мэты.

Наша дарага ў космас пачалася не тады, калі першыя вучоныя склалі над чароўнымі сталамі і падшлі да электронных машын, каб стварыць касмічныя караблі, стварыць магнетныя рухавікі. Яна пачалася раней таго часу, калі нашы героі космасу Юры Гагарын, Герман Штоў, Андрэй Нікалаев, Павел Папоў, Валерыя Быкоўскі і першая жанчына-касманauta Валентіна Церашкова пачалі свае складаныя і адказныя прабы.

Наша дарага ў космас пачалася, калі бацькі і маці касманautaў, старэйшае пакаленне савецкіх людзей, закладалі першыя камені ў фундамент сацыялізма. Мы з паваяга вітаем сёння маці і бацьку Валерыя Быкоўскага—Федару Федаравічу і Клаўдзію Іванаву, мы вітаем маці Валентіны Церашковай—Алену Федараву і ўшаноўваем памяць яе бацькі Уладзіміра Аксёвіча, які загінуў у баях за Радзіму. Яны выхавалі дастойных грамадзян нашай вялікай Радзімы, герояў космасу. Гонар і слава ім за гэта!

У першыя гады жыцця Савецкай улады мы іпаче не выстаўлялі такой смелай задачы, як асабіснае космасу, палёты да зорак. Мы больш думалі тады аб першым трайтары, аб адбывым маладзі для шахты, аб першым аўтамабілі і новых маршэлах. Аднак савецкія людзі верталі і вералі, што прыдзе такі час і мы ўзнімаемся дз зорак. Імяны і ім'яў гэтых людзей з'яўляюцца ў імях нашай Радзімы праводзіліся гіганцкія аб'яўленні савецкай зямлі. Імяны ў імя гэтых людзей з'яўляюцца ў імях нашых працоўных будынак — гэта цвёрдае ўпэўненасць у тым, што ўсе задуманае, усе, аб чым марым, будзе напоўна ажыццёлена.

Бліскучы палёт караблёў-спадарожнікаў «Усход-5» і «Усход-6», першыя старты лётчыкаў Валерыя Быкоўскага і Валентіны Церашковай, — новая выдатная перамога савецкага народа, магучай сацыялістычнай эканомікі, савецкай навукі і тэхнікі, важны этап у штурме космасу.

Успомніце, таварышы, як у трыцятых гады выдатны савецкі лётчык Валерыя Чкалаў марыў аб тым, каб без пасадкі абысць вакол Зямлі, або, як ён гаварыў, вакол «шарыка». Тады гэта была толькі дзіркая мары. Наша працяглае, навука і тэхніка тады яшчэ не маглі стварыць такога карабля, які змог абысць вакол зямлі без пасадкі. Затое цяпер імя Валерыя Чкалава — імя пераможца Валерыя Быкоўскі 81 раз абысць вакол планеты Зямля, Валентіна Церашкова — 43 разоў. Вось яна, цудоўная сіла сацыялізма!

Казачныя справы творыць наш народ сёння. Казачны палёт зрабілі Валерыя Быкоўскі і Валентіна Церашкова. Валерыя бліскава прадоўжыў славу сваіх касмічных брацоў, а Валентіна — прадстаўніца

нашай цудоўнай савецкай моладзі — першая ў свеце жанчына, якая убачыла зямлі шар з зорных вышынь. Гонар і хвала героям космасу!

Усе дні палёту караблёў-спадарожнікаў «Усход-5» і «Усход-6» з глыбін павятранага акіяна чулі добрыя весткі, бацьдэрыя галасы касманautaў «Добра!», «Выдатна!», «Цудоўна!». Гэтымі бацьдэрыямі словамі яны гаварылі аб сваім самадзудванні, давалі ацэнку дасягненням і бездакорнай рабоце складанай і бездакорнай рабоце складанай апаратуры караблёў-спадарожнікаў.

Так, нашы караблі-спадарожнікі гэта сапраўды цудоўныя лётчыкі-лабараторыі, сапраўды цуд XX стагоддзя, уагасцебленне творчарства генаў савецкага народа, яго ўмення і майстэрства.

Давольце мне па даручэнню Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, Савета Міністраў СССР сардэчна павіншаваць вучоных, канструктараў, інжынераў, тэхнікаў, рабочых, якіх уключыў свой розум і працу ў стварэнне выдатных касмічных караблёў, павіншаваць усе, хто забяспечыў гэты складаны палёт.

Жадаем вам, дарагі таварышы, новых вялікіх поспехаў у развіцці навукі, ракетнай тэхнікі, ад усёй душы жадаем здароўя і шчасця.

Мы ведаем і глыбока верым, што недалёкі той дзень, калі з нашых стартовых пляцовак будуць падняцца ў космас яшчэ большіх дасканалых касмічных карабляў, якія савецкія касманautaў павядуць да планет сонечнай сістэмы.

Казачны палёт, героюў якога краіна ўшаноўвае сёння, гэта не такая казка. У якой усе дзеянні легкі і проста, па ўзмаху чарадзейнай палачкі. Нашы выдатны вучоны Цыякоўскі, працінчык навукі, які не дакму да адзінення такіх палётаў і ажыццяўлення іх саваі мары, незадоўга да смерці праціў перадачу ў Маскоўскі камітэт партыі, які ён разумеў вобраз савецкага чалавека, такога чалавека, якому па сіле вяліка адзіненні. Ён гаварыў: «Толькі людзі, людзі працы і моцнай волі ствараюць новае жыццё. Я ўсе жыццё... надзеяўся на ён... рвуся да новых перамог і дасягненняў. Вось чаму толькі большыя млыне разумеюць».

Нашы дарагія касманautaў Валентіна Церашкова і Валерыя Быкоўскі, які іх касмічныя браты, поўнасію апраўдалі мару Цыякоўскага. Яны сапраўды тыя самыя людзі працы і моцнай волі, якія ствараюць новае жыццё. Яны камуністы, верныя напачатку ленынскай гвардыі большыкоў.

З думай аб партыі, аб вялікай Радзіме нашы бестрашныя касманautaў ажыццёлялі свой палёт. Па закліку сэрца Вя, Валерыя Федаравіч, з глыбін космасу звярнуліся з просьбай прыняць Вас у рады ленынскай партыі, Цэнтральны Камітэт разгледзеў гэту просьбу і прыняў паставоу аб прыёме Вас у члены КПСС. Гора чына вітаем Вас з гэтай выдатнай напедай у Вашым жыцці. Гераічны подзвіг у космасе Вы паказалі саваі сапраўдным камуністам, для якога няма ніякіх перашкод на шляху да дасягнення намечанай мэты. І нават прадстаўніца старэйшага пакалення, вельмі прыемна, што ў нас, срод гвардыі большыкоў, ёсць камуністы, які прыняты ў рады партыі ў час палёту ў космасе.

Ваш сумесны палёт сунаў з дзямі работы Пленума Цэнтральнага Камітэта партыі, на якім абмяркоўваліся пытанні ідэалагічнай работы, выхавання ўсёх савецкіх людзей у духу камунізму. Удзельнік Пленума з натхненнем віталі вас, героюў космасу!

Мы вшчупем наш ленынскі камсамол, у радак якога выхаваліся Валентіна Церашкова і Валерыя Быкоўскі. Ёсць адна цудоўная рыса, якая звязвае разам Валентіну Церашкову, Валерыя Быкоўскага, Юрыя Гагарына, Германа Цітова, Андрэя Нікалаева і Паўла Папоўва. Гэта — маладыя людзі нашага часу, выхаваныя камсамола, камуністы. Не выдам вялікага сакрэту, калі скажу, што і касмічны караблі, і рухавікі да іх, і паліва стваралі, галоўным чынам, маладыя людзі. Яны працуюць разам з вопытнымі, умудронымі жыццём рабочымі, вучонымі, інжынерамі і тэхнікамі.

Гэтую пакаленню бацькі ўручаюць эстафету рэвалюцыйнага працы, барацьбы за заваяванне Савецкай улады, за перамогу сацыялізма. Такім дзеям людзі старэйшага пакалення ўручаюць эстафету, каб яны неслі яе наперад і наперад, працягваючы справу бацькоў і маці, якія ў кастрычніку 1917 года пачалі барацьбу за перамогу камунізму. І такіх дзяцей, гатовых здзейсніць подзвіг, падобны на подзвіг нашых касманautaў, і па

добраму зайздросцячых ім, — мільёны і мільёны. Вось гэта сапраўдныя героі, дзеці нашы, рэвалюцыйнае пакаленне, вартыя сваіх бацькоў.

Вось вам і канфлікт пакаленняў, аб якім так напісана ў замежных намы непрыяцель. Я сказаў бы, гэта не канфлікт пакаленняў, а сумесная вялікая праца і старых і маладых — усёх савецкіх людзей, якіх ідуць адной агульнай, ленынскай дарогай.

Сёння, калі мы ўрачыста ўшаноўваем новых герояў зорнага неба, савецкіх касманautaў Валентіну Церашкову і Валерыя Быкоўскага, мы павінны іпаче раз сказаць: слава савецкаму рабочаму класу і калгасіаму сялянству! Слава савецкай народнай інтэлігенцыі!

Мы ўшаноўваем сёння Валерыя Быкоўскага, адважнага пакарыцеля касмічнага неба. Гора чына вітаем жанку Валерыя Федаравічу — Валентіну Міхайлаўну. Шмат хвалаючы і трывоных дач і наваі перажыта яна, прыслухоўваючыся да вестак з космасу, дзе лятаў Валерыя Федаравіч. Ён усталяваў новы сусветны рэкорд касмічнага палёту: яго караблёў за 119 гады праляцеў адлегласць больш як 3 мільёны 300 тысяч кіламетраў.

З вялікім задавальненнем я паважаю, што Прэзідыум Вярхоўнага Савета прыняў рашэнне аб прысваенні падлікоўніку Валерыя Федаравічу Быкоўскаму звання Героя Савецкага Саюза і прысвоіў яму званне лётчыка-касманautaў. Давольнае гора чына павіншаваць добраслава касманautaў з гэтай высокай і заслужанай уагнарадай.

Прэзідыум Вярхоўнага Савета прысвоіў Валентіну Уладзіміраўну Церашкову званне Героі Савецкага Саюза. Яна ўдасцоевае таксама званне лётчыка-касманautaў. Каб у якав застаўся вобраз нашай выдатнай слаўнай дачкі, якая першая з жанчын свету і ўпершыню ў гісторыі ўдзельніча ў космасе, урад Савецкага Саюза вырашыў усталяваць у Маскве бронзавы бюст гераіні.

Ад імя ўсёх савецкіх людзей сардэчна вітаем Валентіну Уладзіміраўну з высокай уагнарадай Радзімы!

Наша дарагая і адважная Валентіна перавысіла нацыянальны рэкорд Злучаных Штатаў Амерыкі па працягласці касмічнага палёту. Яе палёт працягваўся больш, чым прабыў ў космасе ўсе амерыканскія касманautaў, разам узятая. Вось вам і «слава» жаночым пол. Валера прабыла ў зорным небе 71 гады, праляцела за гэты час каля двух мільянаў кіламетраў, зрабіла 48 віткоў вакол Зямлі.

Калі мы ўшаноўваем сёння гераічны подзвіг Валентіны Уладзіміраўны, мільёны прыходзяць на памяць верны вялікага паэта Нюрасава аб рускіх жанчынах:

Есть женщины в русских селеньях со спокойной важностью лиц, с красивою силой в движеньях, с походкой, со взглядом царин... В игре ее конный не словит, В беде — не сробеет, — спасет: Коя на снаку остановит, В горячую избу войдет!

Так гаварылася аб нашых жанчынах шмат гадоў назад, калі жылі жанчыны ў царскай Расіі без бяспраўна і ціжкае, калі, як пісаў Нюрасаў:

И все эти грозные доли легли На женщину русской земли.

Як змянілася доля жанчын нашай краіны! Цяпер яны, вобразна кажучы, аседлаі касмічнага наня і прыкладам готага з'яўляюцца ге-

раічны подзвіг Валентіны Церашковай.

Імя Валентіны Уладзіміраўны напекі ўвоўдзе ў сусветную гісторыю. Яна іпаче раз даказала, што жанчыны, выхаваныя сацыялізмам, ва ўсіх справах народа заўсёды побач з мужчынамі і ў самадзяннай працы, і гераічным подзвігу, які здзіўляе свет. Цяпер справа за нашымі паэтамі, заклікаючымі дастойна апецэ подзвігі савецкіх жанчын.

Думаючы пра лёс Валентіны Церашковай, як не сказаць, што ёй было з каго браць прыклад. У ёй уагасцебленне волі і смеласці Анкі-Камулетчыцы і тысяч такіх жа слаўных гераінь грамадзянскай вайны! Гэта ў ёй мы бачым настойлівасць і дапытлівасць слаўнай тэчкі першых пільгодкаў Дусі Вінаградвай — а сама ж Валэ таксама з такстыльчыцаў, з гэтай, так сказаць, катаргі! У ёй настойлівасць і энергія Пашы Ангелінай і многіх дзесяткаў тысяч такіх жа самадзянных будаўнікоў сацыялізма, камунізма! У ёй іскрава выявіліся смеласць і гераізм Марыны Расковай, аддасць Радзіме і справе камунізма неўміручых гераінь Вялікай Айчыннай вайны Зоі Касмадзям'янскай, Лізы Чайкінай, якія ў партызанскіх ласкава называлі «Чайка», многіх, многіх ішых.

Біяграфія Валентіны Уладзіміраўны Церашковай таксама, як і Валерыя Федаравіча Быкоўскага, — гэта біяграфія людзей, якіх вышлі з глыбін народа, з працоўных сем'яў, якіх у нас мільёны і мільёны.

Нялёгка было дзіцства Валентіны Уладзіміраўны. З трохгадовага ўзросту расла без бацькі, які загінуў смерцю храброў у баях за нашу савецкую Радзіму.

З пачуццём глыбокай павалі хацу выказаць вялікую ўдзячнасць і шчырую падакту маці нашай гераіні — Алене Федаравічу Церашковай, работніцы яраслаўскага тэкстыльнага камбіната «Чырвоны Перанок». Цудоўную дачку ўгадавалі і выхавалі Вя, Алена Федаравіч, імя Вашай Валентына, а цяпер не толькі Вашай, але і нашай усенароднай гераіні ўвоўдзе ў гісторыю і будзе з любоўю вымаўляцца ўсім чалавецтвам.

Не, панове заходзілі ідолагі, не ў вашых паніянатах для прылічвання такіх людзей, як Валэ Церашкова і Валерыя Быкоўскі, як мільёны ішых савецкіх героюў: героюў асваення паліны, будаўнікоў новых электрастанцый, заводаў і гарадоў, чыгуначак і руднікоў. Такія героі выхоўваюцца ў працы і радасці нашага стваральнага савецкага жыцця. Яны працягваюць гэта жыццё, узаўважваючы яго сваім подзвігам.

Сёння, калі палку савецкіх касмічных героюў прыбыло, калі мы іпаче раз даказалі свету, на што здольны савецкі народ не толькі на зямлі, але і ў небе, мы зноў звяртаемся да ўсёго чалавецтва з заклікам: давайце прысвецім вялікія дасягненні навукі справе міру, справе шчасця народаў!

Мы гаварылі і гаворым — калі Савецкі Саюз заклікае да мірнага суіснавання дзяржаў з розным сацыяльным ладам, калі мы прапануем мірнае вырашэнне спрэчкіх міжнародных пытанняў, калі ўпарта і цярпліва савецкія прадстаўніцтва са сталом перагаворў растульваюцца і настойліва ажыццяўляюць нашу міралюбную палітыку — усё гэта ідзе не ад слабасці Савецкага Саюза, а ад яго сілы, ад яго ўпэўненасці ў правільнасці нашай вялікай справы, жыццёвава-дзяржаўных ідэй марксісцка-ленынскага вучэння.

Савецкі ўрад цвёрда стаіць на тым, каб выкарыстоўваць касміч-

ную прастору толькі ў мірных мэтах. Пашырэнне гоніў забараняў у межы космасу можа прывесці да з'яўлення іпаче адной вельмі небяспечнай пагрозы для ўсяго свету. Касмічная прастора павінна быць зонай міру, абстаг супрацоўніцтва паміж народамі. Мы віталі, калі ў космас уляцелі амерыканскія касманautaў. Гэта высакордае і дастойнае партнёрства ў саборніцтве па мірнаму асваенню космасу.

Мы звяртаемся да ўсёх людзей зямнога шара. Вялікі подзвіг здзейснілі савецкія касманautaў. Сваім подзвігам яны пацвердзілі, што чалавек за паўтары гады ўжо абластае ўвесь зямны шар. Ён вялікі, гэты зямны шар, але ён і вельмі малы для таго, каб завоўдзіць на ім Інтрыгі, правакацыі, распальваючы ваенныя авантуры, якія пры сучаснай аядзернай зброі могуць прывесці чалавецтва да незлічоных бед.

Савецкі Саюз цвёрда стаіць за мір. Ён робіць усё для ўмацавання міру на зямлі. Усе, вядома, добра разумеюць, што калі Савецкі Саюз мае такія ракеты, якія выключна дакладна і зноў такія палёты вакол Зямлі, то Савецкі Саюз мае і ракеты інаша прызначэння.

Мы паланаем пра гэта іпаче і таму, што сёння споўнілася дваццаць гаў да таго дня, калі гітлераўскія палітычны вераломны ўварваліся ў Савецкі Саюз і навялі яму знішчальную ваіну. Савецкі народ адстаў гонар і незалежнасць сваёй Радзімы, выраітвая разам з іпачымі народамі свет ад фашыскай чумы і заняў ленына. Гісторыя мінулага ваіны, раны, якія іпаче не зажалі ў сэрцах мільянаў людзей ва ўсім свеце, палічылі вакаліца ўсёх людзей свету да пільнасці, а ўрады дзяржаў да разважлівасці.

Мы выказваем сардэчную ўдзячнасць ўсім дзяржаўным і грамадзянскім Савецкага Саюза, усім людзям свету, якіх прыслалі свае прыватныя, усім тым, хто падзяліў з намі радасць і выказвае сваё добрае пачуццё з выдатку гераічнага подзвігу Валерыя Быкоўскага і Валентіны Церашковай у адрас савецкага народа, савецкіх касманautaў.

Таварышы масквіці! Таварышы нашай неабсяжнай савецкай Радзімы!

Людзі ўсёго свету!

У гэты ўрачысты і радасны дзень ушаноўвання новых савецкіх касманautaў, героюў і пакарыцеляў космасу, мы паўтараем іпаче раз: другая палавіна дваццатага стагоддзя можа прынесці чалавецтву велізарны дасягненні ў галіне навуковага, тэхнічнага і сацыяльнага прагрэсу. Давайце ўмацоўваць дружба паміж народамі зямлі. Няхай людзі добрай волі змагаюцца за мір на зямлі, за шчасце ўсёх народаў!

Слава савецкім героям-касманautaў!

Слава нашай Чайцы, першай у свеце жанчыне-касманautaў Валэ Церашковай!

Слава сусветнаму рэкордсмену касмічных палётаў — Валерыю Быкоўскаму, члену Камуністычнай партыі, прынтаму ў партыю ў час палёту ў космасе!

Слава савецкім вучоным, канструктарам, інжынерам, рабочым — стваральнікам цуда-караблёў, якіх панакоўвае космас!

Слава савецкаму народу, народу-працавіку і пераможцу!

Няхай жыне Камуністычная партыя Савецкага Саюза — вялікі арганізатар нашых перамог!

За мір ва ўсім свеце! За перамогу камунізма!

Дарагі таварышы! Дарагі Мікіта Сяргеевіч Сябры!

Давольце перш за ўсё падзякаваць вам за цёплую сустрэчу, за гора чына вішаванні з выкладку заканчэння магнадэнага сумеснага палёту касмічных караблёў «Усход-5» і «Усход-6».

Вашы пастаянная ўвага і сардэчныя клопаты былі для нас, касманautaў, той цудоўнай слай, якая падтрымлівала нас у баскрай-нае бацьдэрысць духу, умацоўвала ўпэўненасць у паспяховым ажыццяўленні працяглага касмічнага палёту.

Як вам добра вядома, аб сваім палёце з космасу я асабіста дакладнаў Мікіту Сяргеевічу па тэлефону і яго добрае нажаданне «...пачасна завяршыць палёт па намячанай праграме і прыляціць на роднай зямлі» ўліло ў мяне новыя сілы для выканання задання.

І цяпер, знаходзячыся на гэтай трыбуне, я шчасліва далажыць роднай Камуністычнай партыі, савецкаму народу, дарагому Мікіту Сяргеевічу Хрушчова, што заданне Цэнтральнага Камітэта Вялікай партыі камуністаў і Савецкага ўрада, заданне Радзімы паспяхова выканана.

Сёння, у дзень урачыстай і незабыўнай сустрэчы ў сталіцы нашай Радзімы — старажытнай Маскве, я прыношу самую глыбокую, самую сардэчную падакту роднай Камуністычнай партыі, Савецкаму ўраду за тое, што высокі гонар зрабіць магнадэнае касмічны палёт быў выданы мне — члену Усесаюзнага Ленынскага Камуністычнага Саюза Моладзі.

У космасе я атрымаў паведанне Пераша сакратара Цэн-

ральнага Камітэта Камуністычнай партыі таварышы Мікіты Сяргеевіча Хрушчова аб тым, што мая просьба аб прыёме ў ленынскую партыю разгледжана і я прыняты ў члены Вялікай Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Я запэўніваю, што высюае званне члена КПСС з гонарам апрадаў.

Дарагі таварышы, я як і ўсе мае сябры лётчыкі-касманautaў, вельмі добра разумею, што закончаны палёт — менш за ўсё наша асабістае дасягненне.

Ік і першыя палёты ў космас, наша падарожжа туды з'яўляюцца яшчэ адным накіраваным выражэннем вялікага подзвігу ўсяго савецкага народа, таго гістарычнага подзвігу, пачатак якому пакладалі перадавымі людзьмі рабочага класа імя ленына і створанай ім магучай, непераможнай Камуністычнай партыі.

Стваральная праца і гонар нашага народа іфрумацца вялікай нашай партыяй Ленына, раскрываюцца для нашай Радзімы бліжэйшых прастораў. Вось чаму савецкія людзі настойліва змагаюцца за мір. Але ўлічваючы падлопы Імперыялістаў, народы нашай Айчыны і яе слаўных Узброеных Сіл я пільна стаіць на варце міру, завоўваючы высокую пільнасць і пастаянную баявую гатоўнасць.

І яшчэ і яшчэ раз гора чына дзякую нашай мудрай партыі камуністаў і яе Цэнтральнаму Камітэту, дзякую нашым выдатным вучоным і канструктарам, ініцыятарам і ўдзельнікам інжынерам і тэхнікам, талентавім майстрам і рабочым, спецыялістам, якія абучалі нас — лётчыкам, інжынерам, парашуцістам, урачам — усім, хто ствараў

урачысты момант на 4-й стар.

Прамова таварыша В. У. ЦЕРАШКОВАЙ

Дарагі таварышы! Дарагі Мікіта Сяргеевіч!

З пачуццём глыбокага хвалявання і ад усёй душы дзякую ленынскай Камуністычнай партыі, роднаму Савецкаму ўраду за тое, што мяне, савецкай жанчыне — работніцы яраслаўскага тэкстыльнага камбіната «Чырвоны Перанок», было аказана вялікае давер'е — выка-

налі прыляціць касмічны палёт.

Шчасліва далажыць вам, што намячаная праграма даследаванняў выканана поўнасію. Касмічны караблёў «Усход-6», абляцёны больш як 48 разоў вакол планеты Зямля і праішоўшы адлегласць каля двух мільянаў кіламетраў, таксама і караблёў «Усход-5», паспяхова завяршыў свой палёт.

Ад старту і да моманту прыляцэння ўсе сістэмы і апаратура цудоўнага карабля працавалі бездакорна. Самадзудванне маў ў палёце было выдатнае. Аднак іпаче раз намячаная праграма даследаванняў выканана поўнасію. Касмічны караблёў «Усход-6», абляцёны больш як 48 разоў вакол планеты Зямля і праішоўшы адлегласць каля двух мільянаў кіламетраў, таксама і караблёў «Усход-5», паспяхова завяршыў свой палёт.

Ад старту і да моманту прыляцэння ўсе сістэмы і апаратура цудоўнага карабля працавалі бездакорна. Самадзудванне маў ў палёце было выдатнае. Аднак іпаче раз намячаная праграма даследаванняў выканана поўнасію. Касмічны караблёў «Усход-6», абляцёны больш як 48 разоў вакол планеты Зямля і праішоўшы адлегласць каля двух мільянаў кіламетраў, таксама і караблёў «Усход-5», паспяхова завяршыў свой палёт.

Удзячнасць трое сутак у маўкіх прасторах Сусвету, дала ка адлюбаві Радзімы, пралятаючы над усімі кантынентамі, морамі і акіянамі, я як і мой касмічны брат Валерыя Быкоўскі, не былі адзінокай. Мы ведалі, кожнаму хвіліну адчуваў, з якой велізарнай увагай і хваляваннем сочаць за нашым палётам усё савецкія людзі, адчуваў цёплую іх

сэрцаў, іх гарачую любоў, чулі іх добрыя пажаданні. Камуністычная партыя, Радзіма, вялікі савецкі народ далі нам слуу і крылы для ажыццяўлення такога складанага палёту. Душэўная бацькоўская размова з Мікітам Сяргеевічам Хрушчовам у першы дзень палёту глыбока ўхваля

На пленуме ЦК КПСС

[Заканчэне. Пачатак на 3-й стар.]

згодна з гэтым поглядам, лічэцца па разраду недазволітых. Ці можна, аднак, кажаць, гаворыць прамоўца, што ў краінах, якія змагаюцца за вызваленне ад каланіялізму, мастацтва абавязкова будзе развівацца этапамі, падобнымі на развіццё ў іх у капіталістычнай сістэме? І ці магчыма, каб мастацтва ў краінах сацыялізму ішло за кожным выкрутам мастакоў старога свету, якія кідаюцца з боку ў бок? Хіба гісторыя кожнага народа не пражывала асобна шляхам мастакам гэтага народа?

Савецкае мастацтва, падкрэслівае К. А. Федзін, народжана не ў кабінце намыслова, не ў тэатры пастыліна. Старэйшы і тады пераўтварыўся ў ілюстрацыю гісторыі, а не ілюстрацыю гісторыі. Гэтыя гісторыі апынуліся перад выбарам — на які бок барыцца сталі? І яны рабілі свой выбар. І калі памыліліся ў выбары і знаходзілі ў сабе сілы выправіць памылку, — выправілі яе.

Вопыт лёсу старэйшых пісьменнікаў, вопыт трагедыі, які ўрок жыцця, засвойваюцца савецкімі пісьменнікамі побач з тым найвышэйшым гістарычным урывком, які чэрпаў яны ў клякатаўшай гушчыні свайго рэвалюцыйнага народа. Яны будавалі новы свет разам з народам, яны абаранялі Радзіму. Кастрычнік і прайшоў разам з народам па дарогах перамогі Вялікай Айчыннай вайны. Літаратура наша ўжо на працягу амаль паўвека, падкрэслівае К. А. Федзін, неаддзяльна ўваходзіць у гісторыю Савецкага Саюза. А гісторыя на кожным яе кроку волі савецкага народа ўвабляла трымаючы стэрно Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Першы сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў СССР прасочвае далей гісторыю станаўлення сацыялістычнага рэалізму, напамінае аб велізарнай ролі А. М. Горькага ў згуртаванні сіл маладога савецкага мастацтва і прапагоўдзі сацыялістычнага рэалізму. Гэдымі выспыла прычыны падыходу мастака да ўваблення рэалізму ў творчых мастацтвах.

Нас спрабуюць запалохаць тым, гаворыць прамоўца, што быццам бы сацыялістычны рэалізм нівеліруе індывідуальнасць і змяшчае асобу мастака. Але гэта няправільна. Сацыялістычны рэалізм ахоплівае сабой вялікую шматграннасць мастацтваў талентаў, якія адносяцца не толькі нацыянальнай афарбоўкай, але і ўнутры кожнай раённай партыі савецкай нацыі — танальнасцю голасу, ракурсам бачання свету, манерамі, прыёмамі майстэрства.

Партыя ніколі не пераставала падкрэсліваць гэтай разнастайнасці форм і пільнай унутры адзінага рэчышча сацыялістычнага рэалізму. І яна няўмяна заклікае мастакоў да ўдасканалення майстэрства. У нашы дні камуністычнае будаўніцтва з непарушана большай магутнасцю, чым раней, падкрэслівае значнасць асобы ў кожнай галіне чалавечай дзейнасці. Асоба не адрываецца ад грамадства, а грамадства будуча на прыкладзе лепшых сваіх сячэнцаў.

Ім чалавека высока ўзнята ў Праграме Камуністычнай партыі. У развіццё індывідуальнасці кожнага чалавека, ва ўдасканаленні яго маральных якасці глыбока зацікаўлены ўсё лад сацыялістычнай дзяржавы і грамадства.

Сацыялістычны рэалізм працягвае ўсталяванне, падкрэслівае прамоўца. Такое наша перакананне, і ў абарону яго мы не перастаем выступаць з усёй страцюю, без якой няма сапраўднага мастака. Мы будзем і на будучы будучы момант чалавек у свеце, і месца савецкага мастака на гэтай слаўнай рабоце.

Работнікі савецкага тэатра горада любяць сваю справу і глыбока вераць у тое, што яна неабходна народу, заліў народныя артысты СССР М. К. Чаркасаў. У краіне назмерна ўзрастае грамадскае значэнне тэатра. Гэта не выпадкова. У перыяд будаўніцтва камунізму разка ўзрастае роля мастацтва ў фарміраванні новага чалавека, чаканні сакратар рэдакцыі А. Марціновіч, перад шырокай аўдыторыяй прачыталі свае творы С. Шушкевіч, узбедзіць пэнт А. Рахматаў, які знаходзіцца зараз у Беларусі, А. Астрэйка, А. Марціновіч, К. Цірка.

СУСТРЭЧА З ЧЫТАЧАМІ

У Гомельскім парку культуры і адпачывання ў мінулы нядзелі адбылася сустрэча грамадскага горада з супрацоўнікамі газеты «Літаратура і мастацтва». З рэдакцыяй аб рабоце газеты і яе задачах у сувязі з рашэннямі Пленума ЦК КПСС выступілі ад-

У майстэрнях мастакоў

Напярэдадні Пленума ЦК КПСС рэдакцыя нашай газеты звярнулася да рэдакцыі Беларускага мастацтва з пытаннем: «Над чым вы працуеце, якія выхадзіце да Рэспубліканскай мастацкай выставы 1963 года?». Працягваем друкаваць адказы на гэтыя пытанні.

В. ЦІРКА: — У творчасці беларускіх мастакоў усё большае месца пачынае займаць сучасная тэматыка. Мне здаецца, з асаблівай нядаўнасцю гэта павінна будзе праявіцца на выставе 1963 года — саапрацаванай справядлівае мастакоў аб тым, што імі зроблена з чыму гістарычных выступленняў кіраўнікоў партыі і ўрада па пытаннях ідэалогіі.

Асабіста я рыхтую да выставы тэматычную карціну «Пасля працоўнага дня». Яна па заданню павінна будзе раскрыць фізічную і душэўную прыгажосць працаўніц нашых палёў. Аб харакце роднай прыроды расказае серыя

лавека, адданга вялікім ідэалам камунізму. Мне пашчаслівілася, заявіў прамоўца, быць удзельнікам сустрэчы кіраўнікоў партыі і ўрада з работнікамі літаратуры і мастацтва 7 і 8 сакавіка ў Маскве. Партыя напамінула нам аб высокай грамадзянскай сіллі савецкага мастака. І цяпер, выкарыстаўшы гэту высокую трыбуна, я хачу сказаць, што мы, работнікі савецкага тэатра, жывым тымі ж інтарэсамі, якімі жывуць наша партыя і ўсё народ, імкнёмся ў поўную меру сваіх сіл і таленту аднаццаці аднаццаці запатрабаванні сучаснікаў. Імяна з гэтага пацукі аднаццаці перад народам ўзняўшы клопаты, якія хваляюць работнікаў мастацтва.

Былі часы, калі сфера нашага мастацтва была звужаная, рэгіяналізацыя асабістымі густамі аднаго чалавека. Гэты час даўно мінуў. Пасля XX з'езда партыі мы сталі сведкамі і удзельнічамі росквіту савецкага тэатра. Рэальна і лектыўна наставілі спектаклі самых розных жанраў — гераічнай і лірычнай, філасофскай і сатырычнай, якія сведчаць аб шырыні інтарэсаў народа, аб шматграннасці стыляў і жанраў савецкага тэатра. На афішах можна сустрэць імяна Шэкспіра, Пушкіна, Горькага, назвы п'ес савецкіх драматургаў і назвы твораў прагрэсіўных замежных аўтараў. Мы кіруемся запавяцямі Леніна, які заклікаў авалодаць усім багаццем культуры, накопленым чалавецтвам.

Аднак, гаворыць тав. Чаркасаў, тэатры не заўсёды правільна падышлі да выбару рэпертуару, ставілі п'есы выпадкова, часам і папшыла, другарудна. Вельмі добра, што партыя адкрыта пакрытыкавала нас, пакрытыкавала не для таго, каб адвергнуць мастака, які зрабіў памылку, а для таго, каб дапамагчы яму стаць на правільны шлях. Гэта было важна і тады і тама, што той-ся той падпываў у мастацтвае «чужым голасам», тым самым спрабуючы аслабіць ідэйную ўзброенасць нашага народа. Партыя і яе лідэры Цэнтральнага Камітэта на чале з таварышам М. С. Хрушчовым вельмі заахвочвалі памылкасці і зважэннасць такіх дзеянняў.

Маршрут наш укажан дакладна, і шмат свабоды дала кожнага, хто хоча сумленна і бескарысліва працаваць на выгоду Радзімы. І што б ні сцвярджалі некаторыя «заходні дзеячы» аб адсутнасці ў нас свабоды творчасці, мы заўважым: мы творым свабодна, мы творым для народа! Мы гарымся кіраўніцтвам лідэраў партыі!

Далей тав. Чаркасаў спыняецца на ўзаемаадносінках тэатраў з драматургамі. Нам здаралася, гаворыць ён, сярэд добрых мастацкіх п'ес аб сучаснасці ставіць п'есы, якія прэтэндуць на актуальнасць. У гледзячы на іх не карыстаўся поспехам. Чаму? Таму, што далей ілюстрацыя да агульнавядомых ісцін гэтыя п'есы не ішлі, за гучнымі словамі не было жывой плочы, жыцця і разнастайных чалавечых характараў. Ненармайна, калі перацінае савецкія акцёры часта «сцяпайваюць», гадымі сядзяць без добрых ролей, не могуць стварыць наўдзячных вобразы гераічных сучаснікаў.

Усе мы — акцёры, ржысёры, мастакі, кампазітары, пісьменнікі і работнікі кіно — робім адну справу, і задачы ў нас адны. Ціпер, гаворыць прамоўца, патрэбна ішчы большае кансалідацыя творчых сіл. Трэба, каб паміж творчымі работнікамі ўстанавіліся моцныя, дзелавыя кантакты і творчая ўзаемадапамога.

У заключэнне прамоўца гаворыць, што ў нашай краіне вырас новы тып акцёра, акцёра-тэатра, грамадзяніна. Імяна талентны акцёр, заліўчы М. К. Чаркасаў, пад сілу стварылі вобразы неадаванага, сучаснага будаўніцтва камунізму. Наш народ вільчэць жывых гераюў. Іх тытэчы перад вачыма. Нам вельмі каго лінчы вобразы, для каго стварыць. Партыя ўказвае нам шлях творчасці. Дык возьмемся я мацней за рукі і будзем разам ісці да той вялікай мэты, да якой заклікае партыя. да камунізму.

21 чэрвеня Пленум ЦК КПСС закончыў работу.

Прамова таварыша В. Ф. БЫКОЎСКАГА

[Заканчэне. Пачатак на 3-й стар.]

разумнейшыя машыны, хто рыхтаваў нас да палёту і забеспечваў нашу бліскучую, хто нахніў нас на падзвіг у імя нашай вялікай сацыялістычнай Радзімы.

Вялікіх сардэчнае вам дзякуй! Сябры! Наш палёт, які вы ведаеце, праходзіў падмаляна, Першыя лётчыкі-касманаўты СССР, нашы славяны таварышы Юрыя Гагарын, Герман Штоў, Андрэй Нікалаў і Павел Пановіч, якія прайшлі камісійныя сцэны да зорак, падзіліліся з намі сваім каштоўным вопытам. Узброены гэтым вопытам, мы ўзброена дзейнічалі ў камісійным палёце.

За дзесяць месяцаў, якія мінулі пасля групоўнага палёту Нікалава і Пановіча, савецкая навука ўважэлася новымі данымі і новымі вывадамі. Гэта дазволіла арганізаваць і правесці наш палёт на ішчы больш высокім навуковым узроўні. Палёты камісійных караблёў «Усход-5» і «Усход-6» з'яўляюцца новым яркім ўсведчэннем няўхільнага і шпаркага росту нашай айчынай навуцы і тэхнікі, іх велізарнай перавагі і прыярытэту ў асваенні космосу.

Асабліва прыемна адзначыць, што маё даволі працяглае адзіноцтва ў космасе было ўзнагароджана з'яўленнем на арбіце такога чароўнага спадарожніка, які Вялікіна Церашкова.

Наша сустрэча адбылася ў дакладна вызначаны час і ў дакладна вызначаным месцы, пад часцівай зоркай, які гаварылі даўней. Гэта было першае і незвычайнае спатканне, спатканне ў космасе.

Звыш 119 гадзін знаходжання ў космасе «Усход-5» быў для мяне жыццём і рабочым кабінетам, мес-

цам адпачывання і лабараторыяй. Але я не адчуваў слабе адарваным ад Радзімы. Камісія сувязь працавала выдатна. Я не толькі прымаў каманды з Зямлі, веў двухбаковы перадачы з кіраўнікамі намірных пуніаў, але і слухаў па радыё «апошні наведанні», канцэрты, спецыяльныя перадачы, слухаў галасы савецкіх людзей і галасы сваіх сяброў, ведаў аб усіх важнейшых падзеях, што адбываліся на ўсіх кантынентах планеты.

З выхадом на арбіту камісійнага карабля «Усход-6», пільнамага мам таварышам Вялікінай Церашковай, з пазыўчым «Чайка», была ўстаноўлена і падтрымлівалася ўстойлівая радыясувязь. «Усход-5» накірыў адлегласць большыя як тры мільёны трыста тысяч кіламетраў.

Наш сумесны палёт — гэта адзін з этапам асваення камісійнай працы — грандыёзнай навуковай і народнагаспадарчай задачы, прадурагледжанай Праграмай Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, прынятай Гістарычным XXII з'ездам КПСС.

Усялякі спробы наўмысна забруджваць камісійную працу — узяваць у ёй атэмыныя бомбы і заклідаць мільёны спецыяльных іголак — ускладняюць асваенне космосу. Вось чаму народы свету рашуча асуджаюць гэтыя дзеянні, і мы, савецкія косманаўты, далучаемся да гэтага голасу.

Дарагія таварышы! Мы завяршылі камісійны рэйс у зямлянальзныя дні, калі ў сталіцы нашай Радзімы — Маскве працаваў чароўны Пленум Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі. Пленум абмеркаваў важнейшыя пытанні ідэалагічнай работы партыі ў пе-

рыяд разгорнутага будаўніцтва камунізму. Ён з'яўляецца вялікай палётай у ідэйным жыцці партыі і ўсяго савецкага народа. Пленуму ЦК Камуністычнай партыі мы і прысвячаем свой палёт.

Я ўсхваляван гэтай незабыўнай цёплай сустрэчай. Любоў народа нахніе нас, надае нам новыя сілы, улывае невычайнае энэргію. І мы, савецкія лётчыкі-касманаўты, не застаёмся ў даўгу.

Ад свайго імя і ад імя ўсіх ма-

іх таварышаў-касманаўтаў я запэўніваю вас, дарагія масквіты, што мы гатовы выканаць любое заданне нашай любімай партыі, роднага Савецкага ўрада.

Няхай жыве вялікі савецкі народ — будаўнік камунізму, народ стваральнікаў і гераюў!

Слава мудрай Камуністычнай партыі Савецкага Саюза і яе лідэрскаму Цэнтральнаму Камітэту на чале з Мікітам Сяргеевічам Хрушчовым!

[Заканчэне. Пачатак на 3-й стар.]

і многіх, многіх іншых савецкіх жанчын. У іх патрыятычных справах мы бачым прыклады беззаветнага служэння Радзіме, свайму народу. Для кожнага з нас няма больш высокай і цудоўнай мэты, чым быць карысным вялікай справе будаўніцтва камунізму!

Вельмі вобразна і добра сказаў Мікіта Сяргеевіч, што чалавек у нас прыгожы і слаўны сваёй працай. Савецкія жанчыны імкнучыся быць вартымі такой славы. Яны ўносяць велізарны ўклад у справу камуністычнага будаўніцтва, прымаюць актыўны ўдзел у кіраванні дзяржавай, у грамадска-палітычным жыцці краіны, з энтузіязмам працуюць у народнай гаспадарцы, у галіне навуцы, культуры, асветы і выхавання падрастаючага пакалення.

Робячы палёт, я думала пра тое, каб я магла лёгка выканаць яго, унесці свой уклад у славу любімай Радзімы, у імя шчасця працоўнага чалавеча і міру на зямлі.

Нам, жанчынам, асабліва дарагі мёр. Я добра ведаю, што такое вайна. Мой бацька загінуў на фронце, абараняючы гонар, свабоду і незалежнасць любімай Радзімы. Нас трое дзяцей засталася на руках

матэ. І мы адчулі ўсю горьку гэтай цяжкай утраты. Але Камуністычная партыя і Савецкі ўрад дапамаглі нам стаць на ногі, паклапацілі пра тое, каб мы раслі дастойнымі будаўнікамі камунізму.

Кожны чалавек у нас ведае, што вайна — гэта гора і слёзы мільёнаў людзей. Нам вайна не патрэбна, савецкія людзі заняты мірнай стваральнай працай. Вось чаму савецкі народ рашуча выступае за мір, за выкарыстанне камісійнай працы ў мірных мэтах, за тое, каб сучасныя навукова-тэхнічныя дасягненні служылі чалавеку, яго працягванню і шчасцю.

Велізарную ролю ў барацьбе за мір адбываюць жанчыны. Гэтымі днямі ў Маскве, у Палацы з'ездаў, зборуцца пасланыя жанчыны ўсёго свету на свой сумесны форум, які з'яўляецца вялікай падзеяй у барацьбе за мір, за шчаслівае і радаснае жыццё на нашай планеце.

З гэтай высокай трыбуны я звяртаюся да ўдзельнікаў маючага адбыцца Сусветнага кангрэсу жанчын з пажаданнем вялікіх поспехаў у рабоце, у іх высакароднай барацьбе за справу міру на зямлі.

Дарагія таварышы! Як ужо гаварыў таварыш Быкоўскі, палёт, які закончыўся, мы прысвячаем Пле-

НА ВАРШАЎСКОЙ ХВАЛІ

Беларуская музыка і мова гучэць у гэтыя дні на варшаўскай хвалі: ў Польшчы ідзе радзівэ-дэкада беларускай культуры.

Карэспандэнт «Літаратуры і мастацтва» звязваўся па тэлефоне з Варшавой. Трубку ўзяла дырэктар карэспандэнцкай праграмы Польскага радыё Паўліна Гроньска.

МІНСК — Раскажыце, калі ласка, які праходзіць Дэкада працоўнай Варшавы. Гэта адно з буйных мерапрыемстваў, якія ажыццяўляе Польскае радыё ў з'вязі з адзначэннем нашых сяброўцаў з культуры братняга беларускага народа.

У складанні праграмы прынялі ўдзел пісьменнікі, артысты, музыканты, перакладчыкі. Яе рыхтавалі ўсе аддзельныя Польскага радыё.

Дэкада пачалася канцэртам польскай і беларускай музыкі. У гэты ж дзень перадаваўся ўрывак з аповядання Яні Брыля «Надліс на зрубе».

У нас вельмі папулярныя перадачы для дзяцей «Вялікіна стэфета». Гэта тое ж самае, што ваша

«Піонерская зорка». Увесь чарговы нумар «Вялікіна стэфета» быў прысвечаны беларускаму дэкаду. Перадаваліся выступленні піянераў, урывкі з запісу канцэртаў школьнай мастацкай самадзейнасці, піянерскія песні. Па другой праграме перадаваўся ўрывак з аповядання Івана Навуменкі «Семнаццацая вясна».

Беларуская паэзія была прысвечана перадача 22 чэрвеня. Чыталіся вершы Яні Купалы, Якуба Коласа, Максіма Танка, маладых беларускіх паэтаў. Пераклады зрабілі Леопольд Левін і Арнольд Слупці.

Усе ўрывкі ў праграме Польскага радыё «Працоўны» ў гэтыя дні на Беларусь. Жыццё вайшч рэспублікі прысвечаны перадачы «У нашых сяброў», «Навіны навуцы і тэхнікі», «Музыка і сучаснасць».

23 чэрвеня на працягу гадзіны наш радыё перадавала канцэрт беларускай народнай музыкі. Беларуская музыка ўваходзіць у праграму перадач усіх астатніх дзён Дэкады. 24 чэрвеня, напрыклад, выконваліся фрагменты з

балета Я. Глебава «Мара», ў праграме на 26 чэрвеня канцэрт з оперных твораў А. Багатырова, Р. Пукста, Я. Цікоцкага, 27 будзе перадавацца вялікі канцэрт беларускай эстраднай музыкі. Спецыяльная перадача прысвечана беларускім харавым калектывам. 28 чэрвеня мы пазнаёмім радзівэ-слухачоў з Чэцвертай сімфоніяй Я. Цікоцкага.

Можна пералічыць яшчэ нямаля назваў, імя, рубрык. Мы імкнуліся як мага пайна расказаць аб культурным жыцці Савецкай Беларусі, аб поспехах вайшч літаратуры і мастацтва. Несумненна, Дэкада будзе садзейнічаць умацаванню дружбы паміж нашымі народамі, развіццю ўзаемазвязей дзвюх братніх культур.

Наш карэспандэнт падзякаваў Паўліне Гроньскай за інтэрв'ю і перадаў прывітанне работнікам Польскага радыё ад супрацоўнікаў і чытачоў «Літаратуры і мастацтва». Работнікі радыё Польшчы абсалі больш падрабязна расказаць на старонках нашай газеты пра вынікі Дэкады.

У МАСКВУ, НА ГАСТРОЛІ

Творчая біяграфія Брэсцкага народнага ансамбля тэатра, а папулярнасць яго ўно ішчына. Добрая слава аб талентах маладзёжнай калектыву (кіраўнік М. Пузаню) даўно перасягнула межы Брэсцкай вобласці. Самадзейныя выступленні перад хлэбаробамі і шахцёрамі, выступы перад польскімі сябрамі з Люблінскага ваяводства, будаўнікамі беларускага энэргяганта — Броаў-

скай ГРЭС. Запомніліся выступленні брэсцкіх танцораў і ў беларускай сталіцы.

Гэтымі днямі жыхары Брэста праводзілі ансамбль у Маскву на гастролях, якія працягнуцца да канца чэрвеня.

На здымку: выступленне Брэсцкага народнага танцавальнага ансамбля ў час свята «Брэсцкая вясна».

стойваць сваю свабоду. Народ на розных этапах свайго гісторыі — вольна і па-нашаму таксама можна было б ахарактарызаваць абедзве работы.

С. СЕЛІХАНУ: — Нашы слаўныя косманаўты які бы прынялі эстафету ад байцоў Кастрычніка, будаўнікоў п'яцігодка, гераю Вялікай Айчыннай вайны.

Я маюць я бачу і адваротную сувязь. Зьяртамчыцца да падзей гістарычнага мінулага, мы заўсёды зьяраем падзвігі сваіх гераюў з фактамі нашых дзён.

Я працую цяпер над скульптурнымі кампазіцыямі «У баях з Радзіму» і «Абаронцы Брэсцкай крэпасці». Думка аб тым, што мае гераі маглі быць бацькамі будучых косманаўтаў, мек па-новаму асвятляе тэму, надае ёй асаблівае значнасць.

У чалавечых справах, праз лёс людзей перадаць веліч падзей, іх гістарычнасць і маштаб — вольна сапраўды ганаровае заданне для мастака. Я

ПАМЯЦІ ЎЗБЕКСКАГА ВОІНА-ПАЭТА

На франтах Вялікай Айчыннай вайны ў адзіным страі змагаліся рускія, украінцы, беларусы, узбекі, талжыкі і воіны іншых нацыянальнасцей нашай Радзімы. У адным з падраздзяленняў Першага Беларускага фронту за выважэнне Беларусі змагаліся ўзбекскі воін-паэт — Султан Джурэ. У баях каля вёскі Казарпін Рэчыцкага раёна ў лістападзе 1943 года Султан Джурэ па-геройску загінуў.

На мітынгу з успамінамі пра свайго сябра Султана Джурэ выступіў узбекскі пісьменнік Адам Рахматаў. Ад Саюза пісьменнікаў Беларусі выступіў і працягваў верш Султана Джурэ «Помнік» ў перакладзе на беларускую мову А. Астрэйка.

Гаварыў прамоўца таксама старшыня Казарпінскага сельсавета дзуптатаў працоўных А. Краўцоў, маёр А. Савішнік, дырэктар Лоўскай сярэдняй школы І. Ермакоў, ад калгаснікаў сельсавета ішчы Дзяржынскага — Г. Карась і ішчы. На магілу паэта былі ўскладзены вяжы з жывых кветак.

Мітынг, прысвечаны адкрыццю мемарыяльнай дошкі, выліўся ў яркую дэманстрацыю непарушнай дружбы беларускага і ўзбекскага народаў.

Султан Джурэ

«ДАРАГІМ ЧЫТАЧАМ»...

У дзень 50-годдзя з дня нараджэння беларускага паэта Максіма Танка чытачы масавай бібліятэкі № 1 Кастрычніцкага раёна горада Мінска навішвалі паэту і пажадалі яму новых поспехаў у рабоце. Чытачы пісалі, што яны прышчэпілі вялікую цікавасць да творчасці пісьменніка і запрашалі яго на вечар. У той час Максім мог прысвечыць запіскай Султана Джурэ. У баях каля вёскі Казарпін Рэчыцкага раёна ў лістападзе 1943 года Султан Джурэ па-геройску загінуў.

Так у бібліятэцы з'явілася яшчэ адна ніга з аўтографам. Лі ўваходу ў бібліятэку ўстаноўлена вялікая ніжняя вітрына. На ёй дасягліся чытачы і аўтографі беларускіх пісьменнікаў, пісьмы на імя чытачоў, запісы гасцей, якія бывалі ў бібліятэцы.

На кінае «Веналогія» дні ішчы напрыклад такі надліс: «Дарагім чытачам масавай бібліятэкі ў знак друбы: М. Лынькоў», «Надліс свае імя бібліятэцы Іван Шамкін, Піліп Пестар, Тарас Хадзевіч».

Ешчэ ў бібліятэцы і нігі з аўтографамі пісьменнікаў братніх сацыялістычных краін: Анны Зягерс, Ляона Кручоўскага, Ігара Наварні і ішчы. Л. ФРЫД.

Праўленне сельгасарцелі «Прамень камуні» Любанага раёна набыло камітэт думак інструментаў. Створан аркестр, якім кіруе наставнік Д. Шуцін. Аркестр даў першы канцэрт ў нагласным клубе.

Літоўскі цырк «Вільнюс» наведаў Віцебск. Калектыву артыстаў братній рэспублікі паказаў відэафільм багату праграму. У чырвоных выступленнях з прынялі ўдзел артысты Я. Раманаўскене, Ул. Стануты, А. Гейнэна і ішчы.

Удзельнікі мастацкай самадзейнасці Мінскага інстытута заземных мюў часта выступаюць з канцэртамі. У рэпертуары калектыву студэнтаў — англійскія, французскія і ішчы песні, п'еса «Разбонні» Ф. Шылера, сцэны з твораў «Ідэальны муж» А. Уайльда, «Школа зластоў»